

Napút-füzetek

92.

Szóernyő

Cédrus-pályázat 2013

Ödön von Horváth

Ismeretlen nő

Komédia három felvonásban és egy epilógussal

SZEMÉLYEK:

Albert	A második emeleten jobbra lakó egyetemista
Ezüstpénz	A harmadik emeleten balra lakó mérnök neje
Nikoló	A gyilkosságiak:
Irén	A frakkos úr
Emil, a vőlegény	Az orvos
Elemér	A felügyelő
Tivadar, a gyászoló	A rendőrségi fényképész
Ismeretlen nő	Matild, a főbérlőnő
Az órás	Lili, egy lány
A házmesterné	Lüszli
Klári, a házmesterlány	A kis Albert
Egy rendőr	

A darab egy nagyvárosban játszódik, amelyet egy folyó szel át.

ELSŐ FELVONÁS

Mellékutca, magas régi ház. A kapu mellett órásüzlet és virágbolt, melynek rózsái, tulipánjai, jácintjai, kaktuszai és orgonái – köztük egy magyalbokorral – elfoglalják az utca egy részét.

A virágbolt tulajdonosnője szőke, hajadon, és a húszas évei közepén jár. Irénnek hívják. Az órás kirakatában mindenféle óra lóg: nagyok és kicsik, régiék és újak – kakukkos órák is –, továbbá egy barométer. Május vége van, esteledik.

1. jelenet

Albert, egy fiatalember, aki korábban egy fuvarozó cég alkalmazottja volt, Ezüstpénzzel és Nikolóval jön lassan.

Ezüstpénz egy idősebb férfi, első ránézésre jó benyomást kelt, de másodikkra már nem annyira. Nikoló sem fest túl bizalomgerjesztően – már első ránézésre sem. A megjelenése viszont piperkőcre vall.

EZÜSTPÉNZ Szóval ez a kilences szám. Szép ház.

ALBERT Régi.

EZÜSTPÉNZ Alighanem. És az órás fölötti lakás kiadó?

ALBERT Üresen áll.

Csend.

ALBERT Kicsi üzlet. A szekrény rög-tön jobbra van, az órás meg hátul alszik.

NIKOLÓ És ott a pinceablak.

ALBERT Ott.

Csend.

EZÜSTPÉNZ Mit mondasz? Háromezer?
ALBERT Tutira.
NIKOLÓ Jó előérzetem van.

Csend.

ALBERT De ebben nem veszek részt.
EZÜSTPÉNZ Ezt most hogy?
NIKOLÓ *(élesen)* Így hirtelen?

Csend.

ALBERT Idehoztalak benneteket, és adok egy-két tippet, de nem veszek részt benne.

NIKOLÓ *(ironikusan)* Mi van, tán új életet akarsz kezdeni?

EZÜSTPÉNZ Csak semmi meggon-
dolatlanság!

Csend.

ALBERT Új életet – hm. Persze ez nem kívánságműsor.

EZÜSTPÉNZ *(vigyorog)* Aligha.

ALBERT De most másról van szó – nem rólam!

NIKOLÓ Hát kiról?

Albert hallgat.

EZÜSTPÉNZ Biztos valami nagysága van a dologban. El fogja vagy el akarja hagyni, vagy már el is hagyta a barátunkat...

ALBERT *(vigyorog)* Talált, süllyedt.

NIKOLÓ Ki gondolta volna!

EZÜSTPÉNZ És már meg is van a boldog utód, mi?

ALBERT Nincs meg.

EZÜSTPÉNZ Fogadjunk?

ALBERT Nem fogadok.

NIKOLÓ Nem egy hazardőr.

ALBERT Jó, akkor fogadok. Száz az egyhez.

EZÜSTPÉNZ Tartom! Száz a kettőhöz is!

NIKOLÓ Hú, micsoda merészség!

ALBERT *(felfortyan)* Mit tudtok ti az egésze-ről?!

Mérgesen el.

2. jelenet

A két férfi elképedve követi a tekintetével.

NIKOLÓ Szükségünk van rá. Ketten nem tudjuk megcsinálni.

EZÜSTPÉNZ Visszajön ez – emiatt nem fáj a fejem.

NIKOLÓ De hogy nő van a dologban – hallod, ez nekem sehogy se tetszik. Gazdag személyes tapasztalataimból kifolyólag.

EZÜSTPÉNZ *(atyaian félbeszakítja)* Na-na-na! Szálljunk csak le a magas lóról, Casanovám!

NIKOLÓ *(rámered)* Mit tudsz te rólam, barátocskám?

EZÜSTPÉNZ Én? Semmit.

NIKOLÓ Na ez az.

Ezüstpénzzel el.

3. jelenet

Irén lép ki a virágüzletből Emil, a vőlegény társaságában, aki menyasszonyi csokrot szeretne vásárolni, de egyszerűen nem képes dönteni. Melankolikus alkat, az utcán a virágokat szagolgatja.

IRÉN A jácintnak is kellemes az illata.

EMIL Túl erős.

IRÉN Jó, hát akkor maradjunk a rózsánál, kedves Emil, menyasszonyi csokorba ideális. A rózsa szerencsét hoz.

EMIL *(fájdalmasan)* Szerencsét?

IRÉN De még mennyire! Mivelhogy van egy ilyen babona, és én hiszek benne. Mér', maga nem?

EMIL Hát, ha muszáj...

IRÉN Magán aztán nem látszik, hogy élete nagy napja előtt áll...

EMIL Tudja, én nem vagyok az az egyszerű eset – a házasság meg pláne nem gyerekjáték. De hát magát is eljegyezték már egy-

szer. Hallani azért ezt-azt a házban.

IRÉN *(rámered)* Ezt most hogy érti?

EMIL Hát úgy, hogy bizonyos körülmények között könnyen megeshet, hogy egy arra méltatlan partnerre feccséljük el a szívünket...

IRÉN Emil, maga tényleg gonosz ember.

EMIL Teljesen félreértett! Kár. Pedig ha nem lenne menyasszonyom, én magát venném el – tiszta sor. Szép a jelleme, a virágáru pedig egy kellemes szakma.

IRÉN Igazán figyelmes.

EMIL Mennyibe kerül ez a magyabokor?

IRÉN Sokba.

EMIL Egyébként mi lenne, ha inkább orgonából...

IRÉN *(félbeszakítja)* Nem. A rózsaszerecsét hoz.

4. jelenet

Elemér, ügynök érkezik táskával. Magabiztos fellépésű, és szerföltt ékeszólóan tudja kifejezni magát.

ELEMÉR *(üdvözli)* Szervusz, Emil, jó estét! *(Futólag egy puszit ad Irénnek.)* Na, hogy áll az esküvő?

EMIL Éppen a menyasszonyi csokorról beszélgetünk...

ELEMÉR A rózsaszerecsét hoz!

IRÉN *(Emilhez)* Na látja!

EMIL Hallom. Jó, hát akkor maradjunk a rózsánál... *(Elemérhez.)* Ugye, jössz este a legénybúcsúóra?

ELEMÉR Még szép!

EMIL Viszontlátásra...

IRÉN *(gonoszán)* Sok boldogságot kívánok! És bőséges gyermekáldást!

EMIL A gyermek szerecsét hoz... *(Bemege a kapun, és felmegy a lakásába.)*

5. jelenet

ELEMÉR *(követi a tekintetével)* Szegény pesszimista. Micsoda kretén.

IRÉN Elemér! Hányszor kértelek már, hogy ne adj puszit idegenek előtt...

ELEMÉR De mókuska! Szerinted vannak az emberek? Gondolod, hogy nem tudják pontosan, hány éjszaka vagyok itt – mindent számon tartanak, egyszerűen ilyen az emberi természet. Istenem, hogy elfáradtam, és már megint alig adtam el valamit! Egyébként te sem tetszel nekem. Akarom mondani: még csak három hete ismerjük egymást, de mintha túl sok lenne a depressziós rohamod – aggódom miattad, Irén.

IRÉN Drága vagy. De hát az nem semmi, ilyen hirtelen elválni a férfitől, akivel több mint két évig – az nem megy csak úgy, mint a karikacsapás, az emberben azért ott marad egy seb, Albert.

ELEMÉR Én nem vagyok Albert. Elemér vagyok.

IRÉN Bocsáss meg.

Csend.

ELEMÉR Térj észre! Egyedülálló üzletasszonyként kínosan kell ügyelned a kényes híredre! Nem lehetsz egy ilyen emberrel, egy volt fuvarossal, aki sikkasztott – gondolkozz!

IRÉN Igen, sikkasztott. Hivatalosan így mondják. De akkor is.

ELEMÉR Bátorság... *(Megint egy puszit akar neki adni, de Irén kitér előle.)* Hogyhogy? De hát nincs itt senki...

IRÉN Akkor se.

Csend.

ELEMÉR Megmoshatom a kezem?

IRÉN Menj csak be. Csak meglocsolom a virágokat...

Elemér el.

6. jelenet

Irén a virágokat locsolja. Albert jön – Irén, amint meglátja, összerezzen, és be akar menni a virágüzletbe.

ALBERT Állj meg!

IRÉN Dolgom van.

ALBERT Akkor én is bemegyek.

IRÉN Te kint maradsz.

ALBERT Irén, hová tetted a szíved?

Csend.

IRÉN Miért kell folyton idejárnod?! – ne kínozz már!

ALBERT Teszek rá!

7. jelenet

Tivadar, egy gyászoló siet be gyászruhában. Nagyon jókedvű.

TIVADAR Jó estét, széphölgy! Csak emlékeztetni akartam, hogy ne felejtse a koszorút, mert az csúnya blamázs lenne!

IRÉN A koszorút már régen kiszállítottuk.

TIVADAR A lakásba, vagy egyenesen odaki?

IRÉN Egyenesen a krematóriumba, uram.

TIVADAR Akkor jó. És a szalagon mi áll?

IRÉN „Végső üdvözetem”.

TIVADAR Bravó! Nagyon szép, nagyon jó! Minden primán megy! Na de miért vág ilyen szomorú képet, kedves kisasszony? Nem magának halt meg valakije, hanem nekem! De nézze, én nem hagyom, hogy elrontsák a jókedvem! Elvégre egyszer élünk! Ezzel búcsúzom...
(Üdvözli őket, és el.)

8. jelenet

ALBERT *(tekintetével a gyászolót követi)* Vannak még vidám emberek.

IRÉN *(mintha csak magának mondaná)* Nemrégiben nagyon megijedtem. Az egyik ismerősöm ugyanis bevezetett egy körbe, ahol a csillagok állásának az emberi életre gyakorolt hatásával foglalkoztunk...

ALBERT Miféle ismerős?

IRÉN Nem ismered. És minden stimelt. Még a jövő is.

Csend.

ALBERT Szintén valami vidám fickó?

IRÉN Ki?

ALBERT Hát az az új ismerősöd, az a csillagos.

Csend.

IRÉN Ne nézz így rám, semmi értelme.

ALBERT Csak a brossodat nézem – illetve az én brossomat. A velenceit.

IRÉN Visszaadjam?

ALBERT Nem kell.

IRÉN Köszönöm.

9. jelenet

Elemér jelenik meg kissé türelmetlenül a virágüzlet ajtajában.

ELEMÉR Irén, hol maradsz már? *(Meglátja Albertet.)* Á, már megint maga az?!

IRÉN Kérlek, ne idegesítsd fel magad! Gondolj a szívedre!

ELEMÉR Hagyjál!

IRÉN Elemér!

ELEMÉR *(elindul Albert felé, és közvetlenül előtte megáll)* Én szeretem a nyílt beszédet. Ön tudja jól, hogy ki vagyok.

ALBERT Nem egészen.
ELEMÉR Ahogy óhajtja! Én mindent tudok.
ALBERT *(Iréhez)* Mindent?
ELEMÉR Irénnek és nekem nincsenek titkaink egymás előtt.
ALBERT Helyes. Ennek így is kell lennie.
ELEMÉR Itt most csakis Irénről van szó. Mindegyik fél érdekében kérem a belátását. Vannak ugyanis az életben helyrehozhatatlan dolgok – Irén maga miatt csaknem egy korrekt idegösszeomlást szenvedett el, és ha én akkor nem lettem volna mellette, talán már ő sem lenne itt közöttünk, nagy valószínűséggel – és mivel én akkor erőt öntöttem belé, következőképpen bizonyos jogot formálhatok arra, hogy további befolyással bír hassak az életére. *(Megakad.)* Mi az?
ALBERT *(végig a száját figyelte)* Olyan folyékonyan beszél...
ELEMÉR *(zavarba jön)* Folyékonyan. Hogyhogy folyékonyan?
ALBERT Elemér, ugye?
ELEMÉR Úgy van.
ALBERT *(hülyén nevet)* A-lapos Elemér.
ELEMÉR Tréfálkozni tetszik?
ALBERT Ugyan.
ELEMÉR Arra kényszerít, hogy világosan fogalmazzak?
ALBERT Az az igazság, hogy nem egészen ilyennek képzeltem...
ELEMÉR *(zavarba jön)* Mit? Kit?
ALBERT Hát magát. Egészen máshogy képzeltem. Hm. Fura, hogy maga érdekli az Irént...
ELEMÉR Maga ezt furcsállja?
ALBERT Szerintem csak szüksége volt valakire. *(Vigyorog. Iréhez)* Hát nem?

Elemér a szívéhez kap.

IRÉN *(rátámad)* Fogd már föl végre, hogy azok után, ami történt, közöttünk mindennek vége!
ALBERT *(kiabál)* Hagyjál már ezekkel a közhelyekkel! Itt most nem a te jó híredről van szó, hanem arról, hogy számomra nincs más kiút, hallod?! Már nem tudok fékezni, és előre látni, mikor fog kisiklani a vonat... De te még megmenthetnél, ha akarnál, különben nincs más választásom – ahogy a dolgok állnak!

Csend.

ELEMÉR Gyere, mókuska!
ALBERT Hol ismerkedetek össze? A kávézóban?
ELEMÉR Milyen izléstelen.
ALBERT Az vagyok! Na ki vele, halljam! Hol ismerkedtetek össze?
IRÉN Itt! Itt bent, itthon!
ELEMÉR Ilyen lármát csapni – mondhatom, gyönyörű! Na gyere már!

Irénnel együtt bemegy a virágüzletbe.

10. jelenet

Ismeretlen nő érkezik, és a virágokat nézegeti. Albert annyira magába mélyedt, hogy észre sem veszi.

ISMERETLEN *(hirtelen)* Elnézést...
ALBERT *(hirtelen megfordul)* Mi van?
ISMERETLEN *(mosolyog)* Megijesztettem?
ALBERT Megijesztett. *(Vigyorog.)*
ISMERETLEN Csak olyan szépek ezek a rózsák, de nincs pénzem.
ALBERT Itt ugyan semmi sem az enyém, de vállalom a felelősséget. Amit csak óhajt...
ISMERETLEN Csak egy szálát. Köszönöm.

Csend.

ISMERETLEN *(a rózsáját nézi)* Mifelénk ez mindenhol nő odakint, de főleg egy keskeny út mentén, amelyiken egy kicsit kaptatni kell fölfelé. És aztán ott van a temető, ahol azok a fehér virágok nyílnak. Néha visszavágyok oda.

ALBERT A temetőbe?

Egymást nézik.

ISMERETLEN Maga is idegen itt, ugye?

ALBERT Én is.

Csend.

ISMERETLEN Hát nincs túl sok kilátás. Csak kóvályog az ember öszszevissza – a viszontlátásra...

ALBERT Viszlát.

Ismeretlen el.

11. jelenet

IRÉN *(újra megjelenik, halkán)* Albert! Le kellett fektetnem, mert úgy felidegesítette magát, hogy szívrohama volt. Kérlek, térj észre, és menj el.

ALBERT Nem térek észre.

IRÉN Menj el. Kérlek.

ALBERT *(vigyorog)* Milyen sűrűn mondogatod, hogy „kérlek”. Milyen udvarias lettél, ez valaki másnak a hatása – valaki jobbfajtáé.

IRÉN Lehet.

ALBERT Biztos. És én még azt hittem – tényleg, mit is hittem? Hm.

IRÉN Menj már el, hagyj végre magamra!

ALBERT Magadra?

Egymást nézik.

ALBERT Talán még minden megváltozhat.

IRÉN *(csóválja a fejét)* Nem hiszem.

ALBERT Jó. Hát akkor elmegyek. De hová?

IRÉN *(kezébe temeti az arcát)* Mi jár a fejedben?

12. jelenet

Elemér jön ki a virágüzletből a homlokán borogatással. Irén csak akkor veszi észre, amikor megszólal.

ELEMÉR Uram, még egy utolsó szóra...

IRÉN De Elemér, neked feküdnöd kell!

ELEMÉR Hagyjál! Ne idegesítsd fel magad, inkább menj be szépen, mert ez csak a férfiakra tartozik – kérlek, menj már be!

Irén lassan bemegy a virágüzletbe.

13. jelenet

ELEMÉR *(Irént követi a tekintetével, amíg el nem tűnik)* Na. És most a jobbik énjére apellálok. Beszéljünk, mint férfi a férfival. Kérem, ne jöjjön ide többet.

ALBERT Már csak az hiányzik, hogy kezdjek új életet *(Vigyorog.)*

ELEMÉR Nem, azt nem mondom.

Albert rábámul.

ELEMÉR Azt nem mondom. Sőt, ellenkezőleg.

ALBERT Aha. Arra gondol...

ELEMÉR Arra. Gonosz világban élünk.

Csend.

ALBERT Hm... *(Körülnéz.)* Még minden megvan, csak már te nem vagy partiban. *(A virágüzletbe mutat.)* Van egy szoba odabent. Vajon a bútorok még mind ugyanúgy állnak?

ELEMÉR A bútorok igen.

ALBERT Hát akkor... *(Faképnél hagyja Elemért.)*

ELEMÉR Viszlát – akarom mondani, minden jól! *(Megint be a virágüzletbe.)*

14. jelenet

Albert el akar menni, de Ezüstpénzbe és Nikolóba ütközik.

EZÜSTPÉNZ Na, titkos tanácsos úr?

ALBERT Megnyerted a fogadásod...

EZÜSTPÉNZ Na ugye!

ALBERT Megvan a boldog utód, én meg légttem.

NIKOLÓ És?

Csend.

ALBERT Benne vagyok. Most már benne.

EZÜSTPÉNZ Jó fiú!

NIKOLÓ Intelligens.

ALBERT Teszek rá... *(Leküzdí az izgatottságát.)* Szóval, ahogy mondtam, a szekrény rögtön jobbra van. Aludni pedig hátul alszik a mester – de ahogy mondtam, mégis jobb, ha nem előlről.

NIKOLÓ És ott a pinceablak.

ALBERT Ott.

Csend.

EZÜSTPÉNZ Valaki bámul fönről. Ki az?

ALBERT *(lopva fölnéz)* Ja, semmi, csak egy egyetemista. A második emeleten jobbra lakik, hídépítőnek tanul. Volt valami közte és a házmesterlány között, de annak aztán hirtelen vége lett, miután a kislány rajtakapta a harmadikon balra – a mérnök nejével.

EZÜSTPÉNZ *(vigyorog)* Te aztán ismered a terepet.

ALBERT *(mosolyog)* Idővel...

15. jelenet

Az összes óra egyszerre kezd ütni a kirakatban. Az órás megjelenik az üzlete ajtajában, álldogál egy kicsit, és érdeklődve kémleli az eget.

ALBERT *(halkan)* Ott van.

Csend.

NIKOLÓ Az időjárásra kíváncsi.

Az órás hirtelen hármójukra néz, és őket kezdi figyelni.

EZÜSTPÉNZ *(nagyon halkan)* De ugye nem ismer?

ALBERT *(eléggé hangosan)* Nem.

EZÜSTPÉNZ Csak mert elég régóta néz.

ALBERT Nem törődik az senkivel. Bogaras vénember.

Csend.

NIKOLÓ Még mindig téged néz.

ALBERT Süket is.

Az órás megkocogtatja a barométert, és újra eltűnik az üzletében.

16. jelenet

NIKOLÓ *(bizalmatlanul)* Te, Albert! Egyáltalán nem tetszik nekem ez a bogaras vénember. Nekem úgy tűnik, hogy itt ismernek téged.

EZÜSTPÉNZ Merem remélni, hogy nem.

NIKOLÓ Gyorsan a nyakunkon lennének!

ALBERT Egy lélek sem ismer itt engem.

17. jelenet

Az ismeretlen jön megint – egy zsömlét májszól –, és mintha csak véletlenül, megáll az órás kirakata előtt, és az órákat kezdi nézegetni.

EZÜSTPÉNZ Tehát kettőkor.

NIKOLÓ De pontos legyél!

ALBERT Hajszálpontos leszek.

18. jelenet

A három férfi elválík egymástól – EzüstpéNZ Nikolóval tart, Albert pedig az ismeretlen mellett megy el. Az hirtelen felé fordul és nézni kezdi.

ALBERT Mi van?

ISMERETLEN *(teli szájjal)* Semmi.

ALBERT Ebből egy szót sem értettem. Azt kérdeztem, mi van.

ISMERETLEN De hát magától kaptam azt a virágot, és ez igazán szép volt magától.

ALBERT *(csak most ismeri meg)* Virágot? Ja!

ISMERETLEN Ne is gondoljon arra, amire most gondol.

ALBERT Én semmire se gondolok.

ISMERETLEN Ó, azt nem hiszem el magának. Magának aztán nem!

ALBERT *(rámered)* Ismer engem?

ISMERETLEN Ó, hát persze!

Csend.

ALBERT *(bizalmatlanul)* Aztán mit tud rólam?

ISMERETLEN Én csak egy zsömlét akartam venni, ott szemben, az órás mellett – és akkor azt mondja a pékné: nézd csak, ott áll kint ez az ember.

ALBERT És aztán mindennek elmondott.

ISMERETLEN El bizony.

ALBERT Persze.

ISMERETLEN Ó, csak azt mondta, hogy ebből az emberből mindent kinézek, ez még gyilkolni is képes.

ALBERT Szép.

ISMERETLEN Igen, de én meg erre azt mondtam, hogy ez az ember talán csak egy szerencsétlen alkat, és ő aztán azt mondta, hogy lehetséges. És aztán még azt is mondta, hogy egyáltalán nem szabad olyan gyorsan pálcát törni senki fölött se.

ALBERT Azt mondta?

ISMERETLEN *(lenyeli az utolsó falatot)* Azt bizony.

ALBERT Hm.

Csend.

ISMERETLEN Kérem, ne tegye.

ALBERT *(meglepetten)* Mit?

Csend.

ISMERETLEN *(kissé zavarban)* Hát az előbb, amikor ott a virágoknál találkoztunk, kifejezetten megéreztem, hogy arra gondol. Ismerem ugyanis ezt az érzést, mert már nekem is az eszembe jutott. De ugye nem teszi meg?

Csend.

ALBERT Maga kémkedik utánam?

ISMERETLEN De csak mert félttem.

Én például sose tudnék ártani magamnak, olyan rosszul azért nem mehetnek a dolgok.

ALBERT Ja! Maga azt hitte, hogy én... *(Mosolyog.)*

ISMERETLEN Azt bizony.

ALBERT Hát akkor megnyugodhat, mert nem fogok ártani magamnak.

ISMERETLEN Akkor jó!

ALBERT Miért?

ISMERETLEN Mert örülök neki. Mért csodálkozik rajta? Az élet egyáltalán nem olyan rossz ám, uram. Nézze, éjszaka gyakran eszembe jutnak a szegény halottak. A ruhájuk már elporladt, de senki se ta-

karja be őket, és senki se kíváncsi rájuk. És aztán az eső is leszivárog oda, az ő sötét világukba, és a szégyen halottak egyedül fekszenek odalent. És aztán a hó is elolvad...

Csend.

ALBERT Gyere!

ISMERETLEN Hová?

ALBERT El. (*Mindketten el.*)

19. jelenet

Elemér újra megjelenik borogatással a homlokán, óvatosan kikukkant a virágüzlet ajtajából az utcára – Irén is feltűnik mögötte, szintén borogatással a homlokán.

ELEMÉR (*fellélegzik*) Végre!

IRÉN Elment?

ELEMÉR Belátta.

Csend.

IRÉN Innen hiányzik egy szál rózsá. Nyolc szál volt, de most csak hét van.

ELEMÉR Nem nyúlt hozzá.

IRÉN Furcsa. Pedig hiányzik... (*Félénken körülnéz.*) Gondolod, hogy visszajön még?

ELEMÉR Nem hiszem.

Sötét.

MÁSODIK FELVONÁS

Időközben beköszöntött az éjszaka, és már meglehetősen későre jár. Régen alszik az órásmeister hátról az üzletében, és a virágboltban is lehúzták a rolót. Csendben, békésen szunnyad a kilences számú ház – csak a második emeleten jobbra lakó egyetemista időzik a harmadik emelet bal oldali lakásában, a mérnök feleségénél, akinek a férje üzleti útra ment. Távol van, több mint háromszáz kilométer távolságban a férj, de a dolgozószobájának az ablaka tárva-nyitva, mert az éjszaka kellemesen enyhe, és az egyetemista egy tangót tesz fel a táskagramofonjára. A zene leszűrődik az utcára, ahol csak egy utcalámpa halovány fénye világít a sötétben.

1. jelenet

Emil, a vőlegény kíséri ki a házból Elemért, akinek a társaságában éppen most vett búcsút a legényélettől.

EMIL Szóval ez volt a legénybúcsúm – és te vagy az utolsó. De nehéz most ez nekem, ez a búcsú...

ELEMÉR Ne aggódj, hamarosan én is követlek. Megházasodni az egyetlen emberileg lehetséges megoldás, hidd el nekem, én, aki folyton üzleti úton vagyok, tudnék ezt-azt mesélni – folyton azok a vendéglők meg a kemény szállodai ágyak, az egész rendkívül kedélyromboló. Csak egy nő mellett élhetjük át az igazi békét, mert a nő olyan, mint a természet.

EMIL Úgy van. És amikor a Lüsizinél vagyok, gyakran az jut az eszembe, hogy na most kéne meghalni. A boldogsága csúcsán is lehet öngyilkos gondolata az embernek.

ELEMÉR (*hallgatózik*) Ki játszik?

EMIL Az egyetemista, aki a másodikon jobbra lakik, ezúttal azonban

a harmadikon balra, a mérnök ne-jénél...

ELEMÉR Tangó.

EMIL A mérnök ugyanis elutazott, hát a neje megcsalja. Egyébként talpig becsületes ember – a mérnök.

ELEMÉR Mégis megcsalják. Jobb, ha az ember nem túlságosan rendes férj.

EMIL Úgy van.

ELEMÉR És arra emlékszel még, hogy amikor iskolások voltunk, te sehoggy se akartad elhinni nekem, amikor lefestettem előtted, hogy is néz ki egy nő formailag...

EMIL Hát igen, múlnak a gyermekévek. Gyakran eszembe fognak jutni azok régi, szép idők...

ELEMÉR (az órájára néz) Micsoda? Már háromnegyed kettő?

EMIL Így elszaladt volna az idő? Olyan korán kell indulnom...

ELEMÉR Én meg lekésem az utolsó vonatot!

EMIL Még mindig kint laksz?

ELEMÉR Úgy bizony. Hát akkor még egyszer a legjobbakat!

EMIL Igazán megható a kedvesség – köszönöm, köszönöm!

ELEMÉR Viszlát, Emil! És csak ne légy túl rendes!

EMIL Nem-nem! Ég áldjon, drága barátom! Ég áldjon! (Meghatottan bemegy a kapun.)

2. jelenet

Elemér pár lépést tesz jobbra, mint-ha arra szeretne továbbmenni, de aztán megáll, szétnéz, óvatosan a virágbolthoz lép, és halkán kinyitja az ajtaját a kulccsal, amelyet Iréntől kapott – majd hirtelen megtorpan, és elámulva jobbra néz.

ELEMÉR A falnak dőlve áll. Vajon egyedül van? Egyáltalán ő az? Eh, érdekel is! (Bemegy a virágboltba.)

3. jelenet

Balról Albert jön lassan az ismeretlen nővel, a tangó elhallgat.

ALBERT (megáll) Sajnos idő van, ütött a búcsú perce – igazán nem kellett volna elkísérned.

ISMERETLEN Szívesen elkísérlek.

ALBERT De most el kell válnunk. Még el kell intéznem valamit.

ISMERETLEN Itt, a házban?

ALBERT Honnan veszed?

ISMERETLEN Hát, csak úgy. Mivel-hogy itt ácsorgunk előtte. Éppen.

Csend.

ALBERT Várnak.

ISMERETLEN Üzleti ügy?

ALBERT (mosolyog) Csak a szerelemből nem lehet megélni.

ISMERETLEN Sajnos... (Keresgélgni kezd a földön.) Jaj, elvesztettem a virágot – biztosan a padon.

ALBERT Majd kapsz másikat.

ISMERETLEN Mikor?

ALBERT Nemsokára.

ISMERETLEN (mosolyog) Te, ne hazudj...

ALBERT Mondd, hogy is hívnak téged?

ISMERETLEN Találd ki!

ALBERT Irén?

ISMERETLEN Nem talált!

ALBERT Hát?

ISMERETLEN Ritka nevem van – különben pedig egyáltalán nem szokásom így elsőre, hallod? (Albert átöleli.) Melletted mindent el tudnék felejteni, hogy ki vagyok, mi vagyok...

ALBERT Miért pont mellettem?

ISMERETLEN Ez a végzetem.

Albert megcsókolja.

ISMERETLEN Jaj te, sose lesz ilyen jó...

ALBERT Sose?

ISMERETLEN Gyere, melegíts föl egy kicsit, úgy fázom.

ALBERT *(gyengéden elengedi)* Idő van.

ISMERETLEN Milyen csöndbe tud burkolózni még egy ilyen világváros is, odafönn meg az a sok csillag. Kicsit mintha túl sok is lenne belőlük, nem?

ALBERT Lehet.

ISMERETLEN Jó, és akkor most mondd meg a címed.

ALBERT Várj, felírom. *(Úgy is tesz.)*

ISMERETLEN Ahogy ott írsz... *(Hirtelen rámered.)* Mondd, mi vagy te?

ALBERT Hogy mivel foglalkozom?

ISMERETLEN Nem. Hanem csak úgy.

ALBERT Férfi vagyok.

ISMERETLEN Férfi – milyen bután hangzik.

ALBERT Légy oly jó... *(Odaadja neki a címét.)*

ISMERETLEN *(elolvassa)* Második emelet?

ALBERT Igen. De most már menned kell, kérlek...

ISMERETLEN De nem itt laksz, ugye?

ALBERT Nem.

4. jelenet

Megint egyszerre kezd ütni az összes óra az órásüzlet kirakatában. EzüstpéNZ érkezik Nikolóval. Észreveszik az ismeretlen nőt, és zavarba jönnek.

ISMERETLEN Te, én félek – én nem is tudom, de amióta ismerlek, valahogy félek...

ALBERT Bocsáss meg, látod, hogy várnak.

EZÜSTPÉNZ *(halkan Alberthez)* Ez meg ki?

ALBERT Gőzöm sincs... *(Az ismeretlenhez)* Jó éjszakát.

ISMERETLEN A viszontlátásra... *(El.)*

5. jelenet

NIKOLÓ Ez meg ki volt?

ALBERT Csak úgy beszélgetni kezdtünk az előbb...

NIKOLÓ Hát ez nagy könnyelműség volt!

EZÜSTPÉNZ Cseverészget itt egy kislánnyal – és mi van, ha a kicsike rendőrspicli?

ALBERT Kísérteteket láttok fényes nappal.

EZÜSTPÉNZ Hát én pedig hiszek az ilyen kísértetekben! Az ember látott már ezt-azt, a rend őrei meg éppenséggel semmitől se riadnak vissza. Ha kell, egyenesen az órangyalodnak öltöznek!

NIKOLÓ Ami történt, megtörtént, és hagyjuk a költői képeket, ha kérhetem! Na nyomás! *(EzüstpéNZhez.)* Te itt maradsz! *(Alberthez.)* Te velem jössz! A kulcs?

ALBERT Nálam van. *(Csendben kinyitja a kaput, és Nicolóval együtt eltűnik a házban.)*

EZÜSTPÉNZ *(egyedül)* A költői képeket?! Hogy jön ez ide?

6. jelenet

EzüstpéNZ örökdik. Újra megjelenik az ismeretlen, megáll és vár.

Csend.

EZÜSTPÉNZ Kellemes éjszakánk van.

Az ismeretlen hallgat.

EZÜSTPÉNZ Óhajt valamit?

ISMERETLEN Tessék?

EZÜSTPÉNZ Hogy mit óhajt, ha egyáltalán?

ISMERETLEN Várok valakire.

EZÜSTPÉNZ Érdekes.

ISMERETLEN *(háritva)* Ó...

Csend.

EZÜSTPÉNZ (*egyre idegesebben*)
Föl nem foghatom, hogy maga jó családból származó, tisztességes ifjú hölgy létere hogyan várhat itt az éjszaka kellős közepén valakire.
ISMERETLEN Én egy bizonyos valakire várok.
EZÜSTPÉNZ Az a valaki soká nem fog jönni. Ugyanis itt alszik.
ISMERETLEN Akkor megvárom, amíg fölébred.

Csend.

EZÜSTPÉNZ (*hirtelen fojtottan rátámad*) Na ne szórakozzon velem, jó?! Idehallgasson, elbántam én már keményebb alakokkal is, maga szemét kis spicli, de majd mi betömjük a pofádat, te rendőrbérenc, te...
ISMERETLEN Hozzám ne érij!
EZÜSTPÉNZ Ne visíts, mert megbánod! (*El akarja kapni, de ijedtében megdermed, ugyanis az órás hirtelen felüvölt hátul az üzletében, aztán nyöszörög, majd elnémul.*)

7. jelenet

Albert és Nikoló siet ki a kapun.

NIKOLÓ Tűnés! – Az meg ki?
EZÜSTPÉNZ (*Albertre mutat*) Ennek a rüfkéje. Na mi az?
NIKOLÓ Később. Nem én.
ALBERT Én. Felébredt...
NIKOLÓ Kuss! Nem látod az őrangyalod?! (*Az ismeretlenre mutat.*)
Na, én leléptem! (*Sietve el.*)
EZÜSTPÉNZ Én is! (*Követi.*)
ALBERT (*az ismeretlenre bámul*) Te még itt vagy?
ISMERETLEN Annyira féltem...
ALBERT (*fojtottan*) Tűnés!
ISMERETLEN (*hirtelen rémülten ráordít*) Mit tettél?
ALBERT Semmit! (*El.*)

8. jelenet

A kapu nyitva, az ismeretlen Albertet követi a tekintetével.

HÁZMESTERNÉ (*a gangon ordítózik*)
Segítség! Segítség! (*Megjelenik a kapuban.*) Rendőrség! Rendőrség! Ó, Pádovai Szent Antal, segíts meg!
A MÁSODIK EMELETEN JOBBRA LAKÓ EGYETEMISTA HANGJA (*most a harmadik emelet bal oldali lakásából*) Mit ordít?!

HÁZMESTERNÉ (*kétségbeesetten*)
Valami történt...
EMIL HANGJA (*a harmadik emelet jobb oldali lakásából*) Tessék?!
AZ EGYETEMISTA HANGJA De hát mi történt?
HÁZMESTERNÉ Gyilkosság...
EMIL HANGJA Gyilkosság?!
A HARMADIK EMELETEN BALRA LAKÓ MÉRNÖK NEJÉNEK A HANGJA Jesszusom!
HÁZMESTERNÉ (*újra rikácsolni kezd*) Rendőr! Rendőr!

9. jelenet

A ház megélnkül, a virágboltban fény gyúl. Klári, a házmesterné lánya érkezik.

KLÁRI Ne ordíts már, mint a fába szorult féreg, mama – talán nem is történt gyilkosság, mondjuk nyílt koponyasérülése van.
HÁZMESTERNÉ Te képes voltál odanézni?
KLÁRI Miért ne...
HÁZMESTERNÉ Hát én nem volnék rá képes.
KLÁRI Csak ne kezdj megint hisztériázni, te – talán még él, mondjuk nem hiszem. Sok a vér.
HÁZMESTERNÉ Neked nincs is szíved.
KLÁRI A te lányod vagyok, mama.

HÁZMESTERNÉ Kezdem megérteni azt az egyetemistát, hogy miért hagyott faképnél...

KLÁRI Már megint kezdi... *(Belecsíp a karjába.)*

HÁZMESTERNÉ Au! Te piszok – belecsípsz a saját anyádba? Még majd agyon is ütöd, mi? Mint azt ott bent?!

10. jelenet

Egy rendőr érkezik sietve.

RENDŐR Mi ez a kiabálás az éjszaka közepén? Történt valami, mi történt?

HÁZMESTERNÉ Jaj, de jó, hogy jött, drága biztos úr – még csipkedik is az embert... *(Sír.)*

RENDŐR Csipkedik?

KLÁRI Anyám túlságosan felizgatta magát. Tudja, a szíve. Egy bűntény történt a házukban.

HÁZMESTERNÉ *(siránkozva)* Azt az áldott jó órást ütötték agyon, biztos úr, egyszer csak felordított, most meg odabenn fekszik vérbe fagyva.

KLÁRI Nyílt koponyasérüléssel.

RENDŐR Nyílt? Azonnal! Hol van telefon? *(Sietve bemegy a házba.)*

EMIL *(pizsamára húzott kabátban jelent meg a kapuban; a rendőr után kiált)* A virágboltban!

11. jelenet

ELEMÉR *(alsónadrágban és rövid felöltőben jelenik meg a virágbolt ajtajában; az ismeretlenhez, aki a legközelebb áll hozzá)* Mi történt?

ISMERETLEN Nem tudom pontosan. Valószínűleg megöltek valakit.

ELEMÉR Megöltek? *(A szívéhez kap.)*

ISMERETLEN Valószínűleg azoknak az óráknak a tulajdonosát ott – de tán még él, vagy tán csak öngyilkosság volt, vagy valami ilyesmi.

12. jelenet

Eközben gyülekezni kezdenek a járókelők, valamint a feliasztott lakók, utóbbiak alsóruházatban és kabátban, köztük a második emeleten jobbra lakó egyetemista és a harmadik emeleten balra lakó mérnök neje.

EMIL *(Klárihoz)* Szóval személy elleni bűncselekmény történt? Az mit jelent, ha az ember legénybúcsúja éjszakáján megölnek valakit?

KLÁRI *(gyűlölködve nézi a mérnök nejét)* A halottak szerencsét hoznak.

EMIL Lekopogom!

13. jelenet

AZ EGYETEMISTA *(a mérnök nejéhez)* Ilyen az élet. Az öröm mellett ott lakik a bánat is, méghozzá egy fedél alatt. Míg én tenálad a hetedik mennyeorszában éreztem magam, egy emberélet kioltatott.

A MÉRNÖK NEJE Kérlek, ne beszélj hozzám. Az a kis fruska le sem veszi rólunk a szemét.

AZ EGYETEMISTA Ki? A Klári?

A MÉRNÖK NEJE Az hát. Aztán meg majd jönnek megint a névtelen levelek.

AZ EGYETEMISTA Ó, hogy tipornak sárba mindent, a legszebb, legszentebb érzéseket is...

A MÉRNÖK NEJE Kérlek, légy rám tekintettel...

14. jelenet

EMIL *(megpillantja Elemért, és meglepetten szemléli az alsónadrágját)* Te meg hogy kerülsz ide? Azt hittem, hogy még kint laksz...

ELEMÉR Te, ne légy már ilyen indiszkrét.

EMIL Ó, pardon! De hát ez csakis így helyes – behatóan meg kell ismerni egymást, mielőtt az oltár elé állunk. Mi is pont így csináltuk a Lüsziivel, és talán ezek a titkos pásztorórák adják az élet legszebb pillanatait.

15. jelenet

RENDŐR *(újra megjelenik a kapuban)* Ház mesterné!

HÁZ MESTERNÉ *(összerezzen)* Itt vagyok!

RENDŐR Senki sem mehet be oda, értette? Kétségkívül rablógyilkosság. Úgy tűnik, a tettes jól ismer-te a terepet. Egészen hasonló a helyzet, mint annak idején a feleségdarabolós Haluschka-ügyben...

HÁZ MESTERNÉ Jézus, Mária, Szent József! Hát feldarabolták?!

RENDŐR Kit?

HÁZ MESTERNÉ Jézus-Mária, hát az órást!

RENDŐR Szó sincs róla! Hogy jut eszébe ilyen perverz ötlet? Hol van a telefon?

EMIL A virágboltban.

16. jelenet

A rendőr besiet a virágboltba, s eközben Irén mellett halad el, aki éppen ekkor tűnik fel – szintén hiányos öltözetben – az ajtóban.

IRÉN Elemér!

ELEMÉR *(hozzálépve)* Ne ijedj meg, mókuska – valami borzasztó dolog történt. Egy erőszakos bűncselekmény.

IRÉN Te jó isten!

ELEMÉR A szegény órásmester, az a bogaras öregúr fekszik vérbe fagyva odabent. Kétségkívül rablógyilkosság. És a gyilkos nagy va-

lósínúséggel ismerte a terepet. Pontosan.

Csend.

IRÉN Elemér!

ELEMÉR Tessék.

IRÉN Te, mi jut eszedbe?

ELEMÉR Ami neked.

Csend.

IRÉN Csípj meg!

ELEMÉR Ez nem álom. Amikor le-jöttem, itt lódörgött a közelben. Láttam.

IRÉN Nem igaz!

ELEMÉR Felismertem. A saját két szememmel.

IRÉN Megesküdnél rá? Az életedre?

Csend.

ELEMÉR *(a szívéhez kap)* Nem vagyok felelőtlen. De éppen úgy nézett ki...

IRÉN Szeretnéd, ha úgy nézett volna ki?

ELEMÉR Mi ez az egész? Te, ne bizonytalaníts el, mert akkor tényleg összezavarodom. És holnap kora reggel visszaküldjük a brosst, azt a velencei brosst!

IRÉN Az én brossomat?

ELEMÉR Az övét!

IRÉN Nem! Soha!

ELEMÉR De igen.

IRÉN Nem akarom, hallod? Nem akarom.

17. jelenet

RENDŐR *(újra megjelenik a virágbolt ajtajában)* Nahát, ilyen borzalmas telefont még az életben nem láttam! Mindjárt jönnek a gyilkosságiak, sec-perc. Ház mesterné! Senki sem léphet be a házba, és ezért maga viseli a felelőséget.

HÁZMESTERNÉ A felelősséget? Hát én ezt nem bírom ki!

KLÁRI Ne tégy minket nevetségessé! (A rendőrhöz.) Meglesz, uram!

A MÉRNÖK NEJE Hát akkor várjuk a gyilkosságokat.

ELEMÉR (Irénnek, nyomatékkal) A gyilkosságokat.

IRÉN (bólint) Várok.

Mindannyian várnak. Teljes csend.

18. jelenet

Ekkor Tivadar, a gyászoló közeledik. Meglehetősen be van rúgva, és már messziről hallani, hogy egy slágert énekel. A mérnök neje önkéntelenül vele dúdolja a dalt.

TIVADAR (megjelenik, és megpillantja a sokaságot) Na, mi van itt? Valami illegális gyűlés, vagy mind a villamosra vártok, he? De már az utolsó is elment – és itt amúgy sincs megálló, itten ti fel se szállhattok, meg le se szállhattok, legfeljebb csak felugorhattok, de azt néha az ember feje bánja, néha az ember élete...

RENDŐR Kíméljen meg az ostoba vicceitől, jól van?

TIVADAR Még hogy a vicceimtől?! Épp ma hamvasztották el az unokaöcsémet, de nem ám viccből! A legkedvesebb unokaöcsém volt, fel akart ugrani a mozgó villamosra, de az kilapította – szegény feje, pedig milyen tehetséges csellista volt! (Az ég felé.) Proszit, Gusztáv! Élni fogsz!

RENDŐR Na, célozza meg szépen az ágyat!

TIVADAR Nekem nincsen ágyam. Én kanapén alszom. Hányan vagytok egyáltalán? (Bizonytalanul számolni kezdi az embereket.)

RENDŐR (a körülötte állókhoz) A fickónak természetesen régen az

őrsön volna a helye – hangos nótázás, éjszakai csendháborítás, garázdálkodás. De nekem itt most fontosabb dolgom van.

TIVADAR Fontosabb? Nem létezik.

Szirénázás. Egy fényszóró világítja meg a ház frontját – a sziréna és a fényszóró is a gyilkosságok autójához tartozik, amely sec-perc alatt ideért, és a kilences számú házzal szemben – a nézők számára láthatatlanul – parkolt le.

19. jelenet

A gyilkosságok akcióban – néhány férfi érkezik különböző táskákkal és mindenféle eszközzel, köztük egy rendőrségi fényképész is. Egyikük cilindert és frakkot visel, és feltűnően fehérre van púderezve az arca, egyik szemén pedig cuikkert hord, mivel éppen a daktiloszkópia jubileumi bankettje kellős közepéről hívták el ehhez a gyilkossághoz. Sietve bemennek a házba, csak a frakkos vált még néhány szót a rendőrrel, azután ő is eltűnik.

RENDŐR (szalutál) Azonnal! (Az emberekhez fordul.) Na, oszoljanak, kérem, oszoljanak. Csak semmi csoportosulás! (Tivadarhoz.) Maga meg aztán pláne oszoljon, de rögtön!

TIVADAR Most már aztán pláne itt maradok! Törvény adta jogom, hogy ott álldogáljak, ahol csak akarok, és ameddig csak akarok, éjszaka is! Még ősszel is!

Egyesek vihognak.

RENDŐR Na ne szemtelenkedjen itt nekem, jó?!

TIVADAR Állampolgár vagyok, és állhatok!

RENDŐR De ha minden egyes állampolgár éppen egyazon helyen

álldogál, akkor az már csoportosulás, és csoportosulni tilos! Ne renitenskedjen, menjen, aludja ki a befolyásoltságát, mi dolga van itt?, annyira azért nem érdekes, ami itt történt!

TIVADAR Azt bízta csak rám, parancsnok úr! Tán azt hiszi, hogy nem ismerem fel a gyilkosságiak kocsját?

RENDŐR Jó, hát megöltek valakit, mindennap ezzel vannak tele az újságok.

TIVADAR Csakhogy én nem olvasok újságot, csak folyóiratokat!

Sokan nevetnek.

RENDŐR Nem értem, hogy mi nevetni való van ezen. Az úr csak folyóiratokat olvas, közben pedig bűncselekmény történt.

EMIL Egy személy elleni bűncselekmény.

TIVADAR Melyik személy ellen?

RENDŐR De hát ez csak egy kriminálisztikai szakkifejezés!

TIVADAR De mégis, melyik személy ellen, mondja! Egy nevet kérek!

RENDŐR Meg kell örülni... *(Ordít.)*

Oszoljanak!

KLÁRI *(Tivadarhoz)* Az órást ütötték

agyon. Azt ott bent.

TIVADAR Á, azt az órást? Na, azért aztán nem kár! Jó éjt, hölgyek és urak! *(El.)*

HÁZMESTERNÉ Micsoda durvaság – ilyen lekezelően beszélni egy halottról, amikor a drága jó órásmester úr micsoda jótét lélek volt...

RENDŐR Oszoljanak, oszoljanak!

20. jelenet

Miközben a rendőrön, Eleméren, Irénen és az ismeretlen nőn kívül lassan mindenki elhagyja a helyszínt, a házmesterné a gonosz szellemek elleni védelemért imádkozik.

HÁZMESTERNÉ Édes jó istenem, egy szenvedő lélekért imádkozom – harmincnégy éven keresztül lakott itt, és most olyan, mintha csak tegnap lett volna – de aztán mocsokosul bánt velem, mert hát nagyon magányos volt, és én gyakran kívántam, hogy vinné el az ördög. Édes jó ördög, ne haragudjál rám, és bocsásd meg a bűneimet – te pedig, te maradj csak szépen a mennyben, te órásmester, és ne állj ott többé a pincefeljárón, ha szénért megyek vagy fáért. *(Keresztet vet, és eltűnik a házban.)*

21. jelenet

RENDŐR *(Elemérhez és Irénhez)* Oszoljanak, kérem!

ELEMÉR De hát mi itt lakunk a házban.

RENDŐR Az már más. Ha önök éppen a gyilkosság tethelyén laknak... *(Érdeklődve figyel Irén hiányos öltözetét.)* Pardon! *(Az ismeretlenhez fordul.)* Talán maga is itt lakik?

ISMERETLEN Nem. Én csak éppen erre jártam. Véletlenül.

RENDŐR Akkor véletlenül maga is oszoljon!

ISMERETLEN De hát én egyedül vagyok, és az már nem csoportosulás... *(Kissé kényszeredetten mosolyog.)*

RENDŐR *(barátságosan vigyorog)* Teljesen egyedül? *(A rózsára mutat.)* Egy ilyen rózsás kislány az éjszakában?

ISMERETLEN Már azt hittem, hogy elvesztettem a virágomat – de aztán valahonnan előkerült. Meglepő.

22. jelenet

ELEMÉR *(Irénhez)* Gyere, mókuska – egyszerűen vannak emberek, akiknek meglepő módon előre meg van írva a sorsuk, és bizony, gonosz világban élünk.

IRÉN De a brosst nem adom vissza. Nem.

ELEMÉR Meglátjuk.

IRÉN Soha. Hallod?

ELEMÉR Gyere már – ma már úgysem derül ki semmi, legfeljebb csak megfázunk. A karomban majd elfelejtet a rémségeket.

IRÉN Olyan hideg vagy.

ELEMÉR Bátorság, mókuska! *(Bekíséri a virágboltba, aztán kihuny-nak a fények odabent.)*

23. jelenet

A rendőr most már egyedül van az ismeretlennel. Atyaián-barátian beszélget vele.

RENDŐR Szóval maga az első között érkezett a tetthez? És nem tud tanúvallomást tenni – úgy értem, hogy nem észlelt itt valami lopakodást, talán több személyt, vagy csak egyet, egy alacsonyot, vagy mondjuk egy magasat, esetleg egy közepes testalkatút?

ISMERETLEN Nem, semmi gyanúsat nem láttam.

RENDŐR És maga még csak húszéves lesz?

ISMERETLEN *(bólint)* Igen. Júniusban.

RENDŐR Hányadikán?

ISMERETLEN Másodikán.

RENDŐR Én pedig harmadikán. Furcsa, nem? De én éppen dupla anynyi leszek, meg még egy kicsit annál is több – hát igen, nem olyan könnyű munkát találni, főleg ha az ember senkit sem ismer. Csak ne

mászkaljon túl sokat egyedül éjszaka, mert annak mindig csúnya vége lesz.

ISMERETLEN De ennek ma megvan az oka – olyan, mintha ma várnom kéne valamire.

RENDŐR Mindig így kezdődik!

ISMERETLEN Ó, maga rosszul ítél meg engem.

RENDŐR És legalább jóképű?

ISMERETLEN Ki?

RENDŐR Hát az, akire itt vár.

ISMERETLEN *(mosolyog)* Nekem tetszik. Hozzám barátságos volt, és aztán valami fény jelent meg az arcán.

RENDŐR Fény?

ISMERETLEN Igen. De nem a nap, és nem is a hold volt.

A rendőr a halántékára mutat, jelezve, hogy bolondnak tartja.

ISMERETLEN Igen, és aztán tett valamit, de az nekem nem számít – nem, nem is történt semmi, mert találkoztam vele, akire vártam, és nem történt semmi, egyáltalán semmi se.

RENDŐR Mondja csak: szokott néha verset írni?

ISMERETLEN Ó, ha tudná... *(Boldogan ránevet.)*

RENDŐR Na mégis mit kéne tudnom? *(Meg akarja paskolni az arcát.)*

ISMERETLEN *(kitér a mozdulat elől)* Hogy kicsoda ő. Ha maga azt tudná! De én nem mondom meg.

RENDŐR *(egy kissé rosszkedvűen, mivel a lány nem hagyta magát megpaskolni)* Tán egy maharadzsa?

ISMERETLEN Nem talált. Na, találgasson még!

RENDŐR Más nem jut az eszembe.

ISMERETLEN Megmondjam?

RENDŐR Nem érdekel.

ISMERETLEN Hátha mégis.

RENDŐR Tévedés. Óriási tévedés.
ISMERETLEN Ó, újra látni fogom!
RENDŐR Tán felszívódott? Megesik.
ISMERETLEN Újra el fog jönni. Tu-
dom. El kell ugyanis intéznem vele
valamit. Biztos.
RENDŐR Ez az egész elég misztiku-
san hangzik.
ISMERETLEN Pedig rém egyszerű.

24. jelenet

A *gyilkosságiak elhagyják a házat*
– közben élénken beszélgetnek.

A FRAKKOS FÉRFI (az órájára néz)
Micsoda? Már ennyi az idő? Gyor-
san-gyorsan, irány vissza a dakti-
loszkópia jubileumi bankettjére...

AZ ORVOS (félbeszakítja) Egy pilla-
nat! Ahogy mondtam, orvosi be-
csületszavamra, nem hiszem el!
Teljes képtelenség, uraim, hogy
önök ebben a kérdésben ilyen fe-
lelőtlen nézeteket képesek vallani.
Hogy lehet komolyan állítani, hogy
a Feketénél jobb a pilzeni, mint a
Kéknél! Ez abszurdum!

A FELÜGYELŐ De ha egyszer így van,
doktor úr! A sörrel ott egyszerűen
jobban bánnak, de ne feledkez-
zünk meg a virsliről se – egy köl-
temény!

A FRAKKOS FÉRFI Gyerünk-gyerünk,
uraim!

A RENDŐRSÉGI FÉNYKÉPÉSZ A leg-
jobb virslit eddig Lembergben
ettem... (El a gyilkosságiakkal, és
a rendőr is csatlakozik hozzájuk.)

25. jelenet

Az ismeretlen egyedül marad, és
most megint ütni kezd az összes óra
az órás kirakatában.

ISMERETLEN Nem, semmi sem tör-
tént – csak gyere, gyere el újra,
te... (Sötét.)

HARMADIK FELVONÁS

*Másnap délután egy alberleti szobá-
ban. Itt lakik Albert, attól az időtől
kezdve, amikor még a fuvarozó cég
alkalmazottja volt. A háttérben egy
üvegajtó vezet ki a kis balkonra, mel-
lette nyitott ablak – a függöny félig
behúzva, de amúgy sem lenne bent
világos, kint ugyanis nagy zivatar
készülődik. Jobbra ágy és mosdóasz-
tal. Középen, a lámpa alatt egy kerek
asztal, körülötte székek – az egyikken
félig bepakolt utazótáska. A szekrény
nyitva, benne egy szmoking és egy
esőkabát lóg. Balra egy tapétaajtó.*

1. jelenet

*Albert teljesen felöltözve fekszik az
ágyon és maga elé bámul, miközben
Matild, a főbérlőnő port töröl. A lám-
pa gyöngye fénnel ég, mert kint is és
bent is félhomály uralkodik.*

MATILD Ma nem is megy el?

ALBERT Nem.

MATILD És még nem is evett – se
reggelit, se ebédet.

ALBERT Ma nincs étvágyam.

MATILD Szerintem maga beteg. De
ruhástul feküdni az ágyban – mi-
kor ért haza az éjjel?

ALBERT Nem sokkal azután, hogy el-
mentem. Igen. Nem sokkal utána.

MATILD Én semmit se hallottam, mi-
velhogy már megint a megbol-
dogult urammal álmodtam, ak-
kor pedig mindig mélyen alszom.
Szerintem maga lázas. Hozzam a
lázmérőt?...

ALBERT Köszönöm, ne.

MATILD Jó isten, de sötét van! Vil-
lanyfény délután négykor! Május
végén! Ez aztán zivatar a javából,
én meg mit összeizzadok egész
nap... Csöngettek, nem?

ALBERT (összerezzzen) Csöngettek?

MATILD Úgy hallottam.
ALBERT *(látszólag apatikusan)* Lehet.
MATILD Biztos. *(A tapétaajtón ki.)*

2. jelenet

ALBERT *(egyedül)* Annak idején, nyolcéves koromban, azt nem úgy kellett volna, és akkor minden máshogy alakul. És aztán tizenhárom éves koromban – persze, persze. Ezt nem lehet kibírni, mindjárt megőrülök!

3. jelenet

MATILD *(visszajön)* Látja, csöngettek. Egy idegen kishölgy van itt.
ALBERT Hozzám jött?
MATILD Úgy ekkora...
ALBERT *(az ismeretlenre gondol)*
Hm.
MATILD Feltétlenül beszélni akar magával.

Csend.

ALBERT *(halkan)* Nem vagyok itthon.
MATILD Hát nincs is rajta semmi különös, egészen jelentéktelen teremtés. Na, megyek és megmondom neki... *(Ki akar menni, de a tapétaajtóban az ismeretlenbe ütközik.)* Késő... *(El.)*

4. jelenet

Az ismeretlen belép az albérleti szobába. Albert félig felül az ágyban, és a lányra bámul. Azután újra eldől.

ISMERETLEN Mi késő?

Csend.

ALBERT *(felemelkedik, és az egyik székre mutat)* Tessék!

Az ismeretlen leül.

ALBERT *(fel-alá járkal)* Ki adta meg magának a címem? A rendőrség?
ISMERETLEN Hát magázódunk?
ALBERT Most igen. Szóval ki adta meg a címem? Na, ki vele!
ISMERETLEN *(rábámul)* Te magad.

Csend.

ALBERT Szépen állunk. *(Egyre idegesebb lesz.)* Na és? Számítottam rá, hogy újra találkozunk, mondjuk, nem itt, hanem valahol máshol – tudja maga jól, hogy hol. A jó öreg Ezüstpénznek tőkingaza volt, maga őrangyal, maga – csend legyen! Nézze, a táskám! Először meg akartam lépni a többiekkel, de én vállalom, amit tettem, az embert úgyis mindig elkapják, pedig még csak el se csíptünk semmit, felébredt az az idióta, pedig lehetett volna egy teherautóm részletre, meg egy fuvarozó cég – de hát vannak ugye, akiknek semmi se sikerül! Ne tegyen már úgy, mintha semmit se tudna, maga rendőrspicli!

ISMERETLEN Én nem vagyok az.

ALBERT Dehogyanem! Mindent tudok.

ISMERETLEN Én is mindent tudok!

ALBERT Na ugye.

ISMERETLEN De én nem vagyok spicli!

ALBERT Hát akkor mi? Mégis mit keresne itt különben?

ISMERETLEN Még így félreismerni valakit... *(Mosolyog.)*

ALBERT Úgy is van, hölgyem. Először nem akarja hagyni, hogy eldobjam az életemet, hogy most elvegye néhány évemet... Na, mennyi a fejpénz?! Három év börtönért...

ISMERETLEN Csak?

ALBERT *(zavartan)* Hogyhogy csak?

ISMERETLEN Hát csak úgy, hogy szerintem az azért túl kevés lenne.

ALBERT Jó, hát akkor négy. Vagy öt.
Attól függ, hogy mennyire sebesítettem meg a vénembert, de hát mit lehet egy ilyen vekkerrel...

ISMERETLEN *(ráordít)* Fejezd be!

Albert rábámul.

ISMERETLEN Magának fogalma sincs róla, hogy mit tett, uram. Én vagyok ugyanis az egyetlen szemtanú, az egyetlen...

ALBERT Teszek rá!

ISMERETLEN Ohó!

Csend.

ALBERT *(türelmetlenül)* Mert mit tettem?

ISMERETLEN Nagyon igazságtalan velem.

ALBERT Folytassa!

ISMERETLEN *(lassan)* Az öreg ma éjjel meghalt.

ALBERT Kicsoda?

ISMERETLEN Az öreg órás.

ALBERT Tessék?

ISMERETLEN Bizony.

Csend.

ALBERT *(nagyon halkán)* Te, ne hazudj.

ISMERETLEN Halott.

Csend.

ALBERT Miért nem ezzel kezdted?!

ISMERETLEN Most tegeződünk?

ALBERT Tegeztelek?

ISMERETLEN Igen. Meg már az előbb is... *(Mosolyog.)* Te, hát nem tudtam hamarabb, mert nem hagytál szóhoz jutni. Folyton csak „csönd” meg „spicli” – amikor én nem is vagyok olyan, és nincs az a fejpénz, és amúgy se történt semmi...

ALBERT Semmi? Na ne röhögtesse már!

ISMERETLEN Az én szememben semmi.

ALBERT Beszélsz összevissza...

ISMERETLEN Te, ne gorombáskodj velem!

Csend.

ALBERT *(újra elkezdi fel-alá járni, és mélyen elgondolkozva egy sláger dűdolgát; hirtelen)* Tisztában vagy vele egyáltalán, hogy mit művelsz? Hogy bűnrészessé válsz?

ISMERETLEN Ó, tőlem aztán senki se tud meg semmit – már ki is főztem egy mesét: mi ketten egyszerűen együtt voltunk, nemcsak rövid ideig, hanem sokáig.

ALBERT Sokáig?

ISMERETLEN Ma reggelig. Tegnap este óta.

ALBERT Ez most komoly?

ISMERETLEN Végig együtt. Egész nyomorult éjjel... *(Mosolyog.)*

Csend.

ALBERT Na és hol?

ISMERETLEN Hát itt. Beszéltem ugyan az éjjel egy rendőrrel, de az úgysem ismer meg, mert legalább olyan sötét volt, mint most itt nálad.

Kint villámlik és dörög, de még meszse.

ISMERETLEN Villámlott.

ALBERT Lehet.

Egy még gyöngye szellőkés meglepeti a függőnyt.

ISMERETLEN *(körülnéz)* Szép szoba.

ALBERT *(egészen máson gondolkodva)* Te hol laksz?

ISMERETLEN Sehol. El kellett ugyanis jönnöm, mert elfogyott a pénzem, a főbérelő meg nem adta oda a bóröndömet, pedig abban ugyan semmi sincs... *(Nevet, majd hirtelen elhallgat.)* Miért nézel így rám?

ALBERT Hogy lehet így nevetni? (*Rátámad.*) Hát nincs benned semmi érzés?! Azok után, ami történt?!

ISMERETLEN (*kiabál*) Ne kezd már megint! Ugyan mi történt?! Egész áldott éjjel együtt voltunk. Én már csak tudom, hogy együtt...

ALBERT (*gúnyosan félbeszakítja*) Te már csak tudod.

ISMERETLEN Még szép! És most ígérd meg, hogy semmi se történt.

ALBERT Ígérjem meg?

ISMERETLEN Ígérd.

Csend.

ALBERT Jó. Hát akkor csak álmodtam az egészet... (*Vigyorog.*)

ISMERETLEN Ügyes vagy.

ALBERT Gyerekes.

ISMERETLEN Kuss!

Csend.

ALBERT (*rábámul*) Halkan, vékonyak a falak.

ISMERETLEN Ó, én nagyon halkan is tudok ám beszélni, olyan halkan, hogy senki se hallja meg, csak te...

Albert magához rántja a lányt, mire az a nyakába omlik.

Most már sokkal erőteljesebben villámlik és dörög; kitört a vihar.

ISMERETLEN (*elengedi Albertet*) Hú, jön ám az idő! Te is szeretsz esőben sétálni?

ALBERT (*mosolyog*) Nem.

ISMERETLEN Én viszont imádom! Semmi se tarthatott vissza, rohantam árkon-bokron át! Ni, ott egészen sárga... (*Az ablakhoz siet.*) Hú, ez már jég! Hogy veri, hallod, hogy veri! Hát nem fantasztikus, ahogy tombol?! Na most aztán besötétedik.

Valahová a közelbe csap be a villám.

Bumm-bumm! Csodás! Csodás! (*Kirohan a balkonra.*)

5. jelenet

ALBERT (*egyedül; leül, és még egyszer átveszi*) Hogy is volt? Úgy ekkora vagyok (*kb. egy méter magasra mutat*), és a vasutat látom, aztán ott van még egy oltár meg egy szigorú tekintetű angyal, egy nagy tér és zene – és aztán egy ház előtt állok és várok, és odabent egy fekete magas sarkú cipős nő lakik, akinek elmosódott az arca – de hogy is hívták azt a nőt, és hol volt az a ház, és mikor is volt ez...

Villámlik, de nem dörög, és hirtelen kivilágosodik az ég.

6. jelenet

ISMERETLEN (*újra megjelenik*) Már vége is. De az eső még egy darabig szakadni fog, azt elhiheted. Te, volna egy nagy kérésem.

ALBERT Tessék.

ISMERETLEN Van itthon valami harapnivaló?

ALBERT Sajnos...

ISMERETLEN Ó, de kár.

ALBERT Teljesen le vagyok égve. De valami innivaló biztosan akad...

ISMERETLEN De én egyáltalán nem bírom, rögtön becsipek.

ALBERT (*két likőröspoharat telitöltött*) Mire igyunk?

Egymást nézik.

Albert egyszerre húzza le a pohara tartalmát. Az ismeretlen lassabban üríti ki a sajátját.

ALBERT (*megint tölt, és mindketten folyamatosan isznak*) És mióta nincs szobád?

ISMERETLEN Tegnapelőtt óta.

ALBERT És hol aludtál?

ISMERETLEN Egyszer egy padon, tegnap óta pedig még egyáltalán nem aludtam. Jó ég, a végén még berúgok.

ALBERT *(mosolyog)* Furcsa terem-
tés vagy.

ISMERETLEN Tényleg?

ALBERT Nagyon is.

ISMERETLEN Akkor jó! *(Iszik.)*

ALBERT És hol ettél?

ISMERETLEN Hát koldultam, és aztán, de ez már régebben volt, még tegnapelőtt-előtt délben, szóval fogtam magam és besétáltam egy étterembe, és rendeltem magamnak egy teljes menüt, és aztán, amikor senki se figyelt, szépen kislisszoltam, aztán uszgyi. Az volt ám a futás, te!

ALBERT Nagy könnyelműség volt! Az ilyesmi szigorúan büntetendő... *(Megakad.)*

ISMERETLEN Mit mondtál? Hogy büntetendő? Te? *(Nevet.)*

ALBERT Ne röhögj! Piszok!

ISMERETLEN *(abbahagyja a nevetést; szinte sértődötten)* De azért vicces, ha te mondod – jó ég, be vagyok csípve. Mire igyunk?

ALBERT *(élesen)* Egy szót se!

ISMERETLEN Egy szót se... *(Kortyol.)*

Mi? Már megint azon jár az eszed?

(Megfenyegeti a mutatóujjával.)

Te – még egy szó, és baj lesz!

ALBERT Fogd már be!

ISMERETLEN *(kissé bizonytalanul felemelkedik)* Apropos, büntetés: most pedig koldulni fogok itt neked, hogy egy kicsit eltereljem a gondolataidat – én nem ijedek ám meg attól, hogy nincs pénzünk, ugyanis remekül koldulok, tudod? Ó, majd mondom, hogy: kedves emberek, kérem, segítsenek, idős nagyapám van otthon, szegény elvesztette a protézisét... *(Meghajol egy szék előtt.)* Ó, tisztelt asszonyom, egyszerű ács lánya vagyok,

nyolc éhes száj vár otthon, és ha ennivaló nélkül megyek haza, a bátyáim megvernek, és a pincébe vetnek a patkányok közé... *(Meghajol a szekrény előtt.)* Ó, tisztelt uram, béna anyukám van otthon, már egészen besárgult, mint a citrom, pedig oly szép volt egykor, hogy a napra lehetett nézni, de rá nem – *Meghajol Albert előtt, aki az ágyra ült.* Ó, drága igazgató úr, kérem, segítsen meg végtelen nyomoromban, beteg, vak gyermekem van otthon...

ALBERT Hallgass! „Beteg, vak gyermekem”! Ilyesmit nem csinál az ember!

ISMERETLEN De hát csak játékból.

ALBERT Játékból? Van neked egyáltalán fogalmad róla, hogy mi a különbség játék és valóság között? Van benned egyáltalán felelősségérzet?

Az ismeretlen elgondolkodik; aztán kissé bizonytalanul kiveszi Albert kabátját a szekrényből, magára ölti, felveszi Albert kalapját, és lefekszik a földre.

ALBERT Mi ez?

ISMERETLEN Kakukk! Mi ez?

ALBERT Hogyhogy mi?

ISMERETLEN Találd ki! Kakukk!

ALBERT Fogalmam sincs.

ISMERETLEN Ami kakukkol – az az óra. Én pedig egy halott órás vagyok.

Csend.

ALBERT *(fojtottan)* Állj fel.

Az ismeretlen nem mozdul.

ALBERT *(ráordít)* Felállni!

ISMERETLEN *(lassan felemelkedik, de ülve marad a földön)* Kérlek, üss meg.

Albert idegesen rágyújt egy cigaret-
tára.

Nekem is.

ALBERT Mit?

ISMERETLEN Cigaretát.

Albert odahajít neki egyet.

ISMERETLEN Köszönöm... *(Neki-
áll a cigarettát apró darabokra
tépni.)*

ALBERT Ne hülyéskedj már! Te telje-
sen be vagy rúgva.

Az ismeretlen sírva fakad.

ALBERT Gyere, kelj fel.

ISMERETLEN *(a kezével letörli a
könnyeit)* Mondd, látni egyáltalán
rajtam, hogy mi mindenre men-
tem keresztül? Szerettem valakit,
fájt, azt' kész. Józsefnek hívták.

ALBERT Én meg azt hittem, hogy te
még sose.

ISMERETLEN József, hol vagy? *(Ne-
hézkesen feláll, és Albertet nézi.)*
Most olyan, mintha üvegen keresz-
tül látnálak. Én az üveg mögött
állok, és te most nem hallod, amit
mondok. – Te vagy az? Hát eljöttél
újra? Olyan sokáig vártam rád, és
olyan sokat voltam egyedül – Ne!
Ne gyere be hozzám, kérlek, ne!
– eressz el, eressz már, te... *(A fér-
fi nyakába veti magát, de az nem
vizsgálja a gesztust; hirtelen
megváltoztatja a hangját.)* Mondd:
tudsz ugatni?

ALBERT *(zavartan)* Ugatni?

ISMERETLEN Igen. Mint egy kutya.
Kár, hogy nem tudsz – mert akkor
lefeküdnék az ágyadra, és neked
meg az ajtó elé kéne feküdnöd, és
ha valami rossz ember jön, akkor
morognod kéne, és megvédeni
engem, és ha nem morogsz ügye-
sen, akkor megrúglak.

ALBERT Mi van?

ISMERETLEN Megrúglak, jól pofán
rúglak, te...

Albert újra magához rántja, és meg-
csókolja.

ISMERETLEN Ne – de – te – érzek
egészen...

ALBERT Vetkőzz le.

ISMERETLEN *(mosolyog)* Tényleg?

ALBERT Ha nem vetkőzöl le, nem
lesz morgás.

ISMERETLEN Ó, de drága vagy...
(Leveszi a férfi kabátját.) Ne nézz
így rám, megijesztesz!

ALBERT Nem bántalak.

ISMERETLEN De. Megversz – de hát
én már úgyis elvesztem – ó, hogy
mi mindenre lennék képes merő
vagyakozásból!

ALBERT Te bolond vagy.

ISMERETLEN Látom magamat a tör-
ténelem során, látom magamat a
csatatereken és a bányákban, és én
vagyok a kard, és én vagyok a hegy,
ami leomlik... *(Megint inni akar.)*

ALBERT Ne igyál többet.

ISMERETLEN Idejőjtek hozzád? *(Át-
öleli a férfi fejét.)* Ó, miért nem
vagy a gyermekem? Álomba éne-
kelnétek, de az ablak nyitva lenne,
és ha kinézel, zöld szemed lenne,
olyan nagy zöld szemed, mint egy
halnak – és uszonyaid lennének,
és néma lennél.

ALBERT *(egészen egyszerűen)* Sze-
rintem te a halál vagy.

Kopognak a tapétaajtón.

ALBERT *(Halkan.)* Ki az! – Kopogtak.

ISMERETLEN *(mosolyog)* Még így
reszketni...

Csend.

ALBERT Ki az?

Megint kopognak.

Tessék!

7. jelenet

Elemér lép be a tapétaajtón – esőkabátban, esernyővel. Bőrig ázott, hiszen odakint még mindig zuhog.

ELEMÉR *(rögtön észreveszi az ismeretlent)* Pardon! *(Kissé mereven meghajol Albert felé.)*

ALBERT Minek köszönhetem a szerencsét?

ELEMÉR Sajnálatomra. Távol áll tőlem a szándék, hogy holmi két lábon járó, pesszimisztikus gyász-táviratként lépjek fel... *(Kényszeredetten mosolyog.)* Megkérhetném, hogy négy szemközt...

ISMERETLEN Kimenjek a balkonra?

ALBERT Ne.

ELEMÉR Éntőlem! Csak gondoltam – mindenekeelőtt szögezzük le: tegnap késő délután mi egy beszélgetést folytattunk mint férfi a férfival, amelynek során én önt a tanácsommal láttam el. Drasztikus megoldást javasoltam. Amint azonban most meg kell állapítanom, ön nevezett tanáccsal homlokegyenest ellenkezőleg járt el.

ALBERT Vagyis?

ELEMÉR Vagyis: talán az általam javasolt megoldás mégiscsak jobb lett volna, tekintve hogy abban az esetben bizonyos dolgok nagy valószínűséggel nem következnek be – és végeredményben talán így is ugyanoda fut ki a történet.

ALBERT Egy szót sem értek az egészből.

ELEMÉR Ne mondja.

ALBERT Kérem, fogalmazzon világosabban.

ELEMÉR Valakit meggyilkoltak.

Csend.

ALBERT *(bizonytalanul)* Kit?

ELEMÉR Hát nem tudja?

Csend.

ALBERT De hát honnan...

ELEMÉR Az órást.

ALBERT *(nagyon bizonytalanul)* Mi féle órást?

ELEMÉR Úgy bizony.

ISMERETLEN Az órást? Azt a szegény öreg órást? De hát ilyet! De hát ez borzasztó! *(Alberthez.)* Te, de hát őt én is ismertem, az a bogaras öregúr volt az, ugye?

ELEMÉR Hát bogarasnak éppen bogaras volt.

ISMERETLEN De hát ki ölte meg?

ELEMÉR *(valamivel kevésbé magabiztosan)* Azt még nem tudni...

ISMERETLEN Hát nagyon remélem, hogy gyorsan elkapják a gyilkost, és ha van isten, példás büntetést kap!

ELEMÉR Reméljük.

Csend.

ALBERT És mit óhajt?

ELEMÉR Igen. Kínos ügy.

ALBERT Ugye nem azért jött, hogy a bogaras vénember elhunytáról értesítsen?!

ELEMÉR Nem. Ezt csak úgy mellékesen gondoltam – ugyanis egy számomra rendkívüli módon kínos ügyben jöttem, Irénnel kapcsolatban. Na de sok beszédnek sok az alja: tessék! *(Átnyújtja neki Irén velencei brossát.)* Irén meggondolta magát.

ALBERT Értem.

ELEMÉR A velencei brossa.

Csend.

ALBERT Jó.

ELEMÉR Néha durvának tűnik, de mindig jobb ez így – ha már szakítás, legyen radikális! Ért engem?

ALBERT Köszönöm.

8. jelenet

IRÉN *(megjelenik a tapétaajtóban – ki-
fulladva, kopogás nélkül; rögtön
észreveszi Elemért)* Hát itt vagy!
Rögtön sejtettem! Hol van a bross?

ALBERT Itt.

IRÉN Szóval visszaadta... *(Elemér-
hez.)* Hogy jössz te ehhez?! Amikor
megtiltottam, hogy visszaadd
– hát nem megmondtam neked,
hogy soha, soha, soha?! Na de
ez aztán már mindennek a teteje,
most látom csak, hogy hányszor a
képembe hazudtál!

ELEMÉR Mindenesetre én legfeljebb
csak hazudtam!

IRÉN Vagy inkább loptál!

ELEMÉR *(Alberthez)* Részemről nem
állt szándékomban. *(Irénhez)* Nők!
(A szívéhez kap.)

IRÉN Mit tudsz te a női lélek rejtel-
meiről? Mindig csak mókuskának
hívtál, engem, egy önálló üzletasz-
szonyt!

ELEMÉR Akinek kínosan kéne ügyel-
nie a jó hírére!

IRÉN A jó híremre? Ne csinálj a
bolhából mamutot! Ezzel is csak
telebeszélted a fejemet, mint a
bolygóiddal! *(A homlokához kap.)*
Egész éjjel nem bírtam elaludni,
csak gondolkodtam...

ELEMÉR *(élesen félbeszakítja)* Ugyan
min, ha szabad érdeklődnöm?
– Jó, akkor csak tűzd ki azt a
broszt, és menjél, villogjál velem!
Egy olyan bizsuval, amelyet egy...
(Megakad, és Alberthez fordul)
Uram! Vagy tán tagadni meri, hogy
tegnap éjjel ott lődörgött – felis-
mertem! Meg is esküdnék rá!

IRÉN De ma éjjel még nem!

ELEMÉR Mi?

IRÉN Nem esküdtél volna meg rá!

ELEMÉR Mert téged akartalak kí-
mélteni, mint mindig! De ami sok,

az sok! Tudtam jól, hogy ő volt,
de képes lettem volna a lelkem
mélyére süllyeszteni és hallgatni!
A szerelmedért! Örökre hallgattam
volna, csak hogy megtarthassalak!
Hát ilyen ember vagyok én!

IRÉN Albert!

9. jelenet

ISMERETLEN Na álljon meg a menet!

*Irén csak most veszi észre az isme-
retlent.*

Először is, ha kérhetném, beszél-
jünk halkabban, mert a falnak is
füle van, és az embert gyorsan
kikezdi – aztán meg ez az egész,
amit ez az úr itt előadott, egy-
szerűen nem igaz. Megesküszöm
mindenre, ami szent. Itt dögöljek
meg, ha nem így van. Tisztelt asz-
szonyom, én aztán tudom, hogy
– *Albertra mutat* – ez az ember
nem lehetett ott, ugyanis az egész
éjszakát együtt töltöttük itthon,
ő és én.

Csend.

IRÉN Ez igaz?

ISMERETLEN Bizony.

Csend.

IRÉN *(nagyon halkan)* Ennek igazán
örülök.

ELEMÉR *(Irénhez)* Na gyere.

IRÉN Hagyjál.

ELEMÉR De mókuska...

IRÉN Nem vagyok mókuska! *(Albert-
hez.)* Te sem változol. Tegnap
ilyenkor még azzal jössz, hogy
csak én menthetlek meg, meg
hogy olyan magányos vagy...

ALBERT És aztán alighogy faképnél
hagysz, azzal a baráti tanáccsal
küldöd ki ezt az urat, hogy a
legjobb lesz golyót röpteni a fe-

jembe, mert több dobásom már úgysincs!

IRÉN Ezt mondta...

ALBERT Többek között!

ELEMÉR Te is a halálát kívántad!

IRÉN Nem igaz, ne hazudj!

ELEMÉR Micsoda gyalázatos hazugság! Lassan már azt sem tudom, hogy én ki vagyok. Hát nem te sírtál tegnapelőtt éjjel, hogy miért nem lehet egy revolverrel, amelyet senki se hall, egy ilyen elbaltázott életnek...

IRÉN Hazudsz! Hazudsz!

ELEMÉR Ez életem legnagyobb meg-
rázkódtatása.

Csend.

IRÉN Amúgy meg, Elemér, nem is illünk össze.

ELEMÉR *(a szívéhez kap)* Kérlek, gondold a szívemre.

IRÉN Miért, te talán gondolsz az én májamban? Most már úgyis mindegy.

ELEMÉR Tudomásul vettem.

Csend.

IRÉN Most haragszol. De nincs más választásom.

ELEMÉR Irén, én őszintén szeretlek téged. Tanúk előtt ki merem jelenteni: én csak segíteni akarom...

IRÉN Én viszont nem voltam hozzád teljesen őszinte, és ezért most vezekelnem kell. Csak szükségem volt valakire – akkor éppen.

ELEMÉR Aha! *(Alberthez.)* Önnek igaza volt, uram.

IRÉN Más csillagzat alatt születünk, Elemér.

ELEMÉR Hagyjál már azokkal a csillagzatokkal!

IRÉN És ezt te mondd? Aki bevezetett a körbe?

ELEMÉR Hagyjál már azzal a körrel! *(Alberthez.)* Meghalt a király, éljen

a király! *(Irénhez.)* Mégis minek nézel te engem?! Adieu!

A tapétaajtón keresztül ki.

10. jelenet

IRÉN Igen, vezekelnem kell. Mert hát mi is egy kis sikkasztás egy kisiklott élethez képest? Egyszer egy elbeszélésben olvastam, hogy a nő szent kötelessége, hogy a rideg paragrafusok szigorát a szerelmével lágyítsa meg – de én ezt csak most fogom fel, amikor már késő.

ALBERT Sohasem késő, Irén.

IRÉN De, Albert.

ALBERT Nem. Volt, hogy én is mindent ilyen reménytelennek láttam, és a pokolra kívántalak.

IRÉN Ezt érzem. És én mégis mindig hittem neked, mindenben. Még azt is elhittem, hogy magányos vagy...

ALBERT *(lopva az ismeretlenre mutat; nagyon halkán)* De ebbe csak a kétségbeesés kergetett – egyszerűen csak szükségem volt valakire.

IRÉN Ó, hát ezt ismerem.

ALBERT Higgy nekem.

ISMERETLEN Miről beszélsz?

ALBERT Pszt!

ISMERETLEN Mi jut eszedbe?! Hogy beszélsz te velem?! Velem, aki talán régebb óta ismer, mint egyesek – hetek óta, minden éjjel?!

IRÉN *(sírós hangon)* Adieu! *(Sietve ki a tapétaajtón.)*

11. jelenet

ISMERETLEN Most megversz. Nem?

ALBERT Nem.

Csend.

ISMERETLEN Most dühös vagy.

ALBERT Nem. De miért nem tudta ezt tegnap megmondani, tegnap ilyenkor? Most rendben lennének a dolgaim!

ISMERETLEN Utánaszaladjak, és mondjam neki, hogy tisztelt hölgyem, az előbb hazudtam, mi, vagyis ő és én, még sose voltunk itt együtt, az egészet csak azért találtam ki, nehogy...

Albert befogja a száját, aztán újra rágyújt.

ISMERETLEN Nem kell befognod a számat, mert te vagy a végzetem.

ALBERT Most volna egzisztenciám.

Csend.

ISMERETLEN Nincs pénzed?

ALBERT Okosabbat nem tudsz kérdezni?

ISMERETLEN Mert ha nincs, akkor jól összeillünk mi ketten.

ALBERT Te még mindig be vagy rúgva?!

ISMERETLEN Ó, én már kijózanodtam – teljes egészében.

ALBERT Teljes egészében. Ó, hogy rohadjon meg.

Csend.

ISMERETLEN Talán rossz vagyok...
(Egy-két könnycseppet töröl ki a szeméből.)

ALBERT *(végigsimít a haján)* Nem úgy gondoltam, Irén...

ISMERETLEN *(hátrahőköl)* Irén?!

ALBERT Irént mondtam volna?

ISMERETLEN Azt.

Csend.

ISMERETLEN *(megfogja a férfi jobb kezét, és nézegeti)* Ezzel a kezeddal tetted...

ALBERT Most te beszélsz róla.

ISMERETLEN Mert félek, hogy többé már nem lesz nekem itt ez a kéz,

és én nem fogom tudni ezt cipelni, teljesen egyedül...

ALBERT Mit nem fogsz tudni cipelni?

ISMERETLEN Kérlek, ne menj el, kérek – a szám magától elkezd beszélni, még ha nem is akarom!

ALBERT Értem.

ISMERETLEN Dehogyan érted! Semmit se fogok mondani, te – inkább a folyóba ugrok, mielőtt még egy szót is...

ALBERT A folyóba?

ISMERETLEN Magammal viszem, oda le, tudod, mintha csak én tettem volna...

ALBERT „Oda le.” Mondani könnyű.

ISMERETLEN Ó, nem.

Csend.

ALBERT *(hirtelen kitör)* Nincs más választásom! Sose hittem volna, hogy még egyszer az életben esélyem lesz rá, hogy boldog, nyugodt, új életet – hát jelents fel, tessék! Kockáztatok! Visszamegyek hozzá, te pedig menj el!

ISMERETLEN EI?

ALBERT Juttass bitóra, vagy ne, rád bízom.

ISMERETLEN De Albert... *(Leül.)*

Csend.

ALBERT Ne haragudj, de én már csak ilyen őszinte típus vagyok, és magammal szemben vétkeznék...
(Végigsimít a haján.) Nagy szükségem volt rád.

ISMERETLEN Szükséged?

ALBERT Bizony.

Csend.

ISMERETLEN *(gyufákat gyújt meg egymás után, aztán elfújja őket; közben persze egészen máshol jár az esze)* Az jó, ha szükség van az emberre – de annak, akire szükség van, annak rossz – bi-

zony... *(Felemelkedik.)* Akkor én most megyek.

ALBERT Hová?

ISMERETLEN Hát el.

Egymást nézik.

ALBERT A kezedbe teszem az életem.

ISMERETLEN *(a kezét nézi)* Most akkor itt vagy? Hát legyen. *(Őszszeszárja a tenyerét.)* Meglátjuk... *(Felveszi a kalapját.)*

ALBERT Hová?

ISMERETLEN *(mosolyog)* Hát le. Mivelhogy a másodikon laksz...

Megint egymást nézik.

ALBERT És tégy, amit akarsz.

ISMERETLEN Úgy lesz.

Sötét.

EPILOGUS

Ismét a melléktucában, a kilences számú ház előtt. Csak néhány év telt el.

A virágbolt egykori helyén most egy mosoda üzemel, és abban az üzletben, ahol az órást agyonütötték, egy szerény könyvesbolt található. A kirakatban folyóiratok és könyvek, túlnyomórészt antikvár darabok, és az ismeretlen nő halotti maszkja. A mosoda kirakatában ezzel szemben – a dolgok természetéből fakadóan – ingek és gatyák lógnak.

A könyvesbolt Emilé, aki már régen megházasodott. Kissé korpulens felesége, Lüszi az üzlet előtt napozik egy széken, és egy izgalmas regényt olvas.

1. jelenet

Elemér érkezik egy lánnyal, Lilivel.

LILI Mit nézel úgy azon a házon?

ELEMÉR Semmit, csak bizonyos emlékek kötődnek hozzá. Például ott

fünt a harmadikon lakott egyszer, évekkel ezelőtt egy mérnök, és ennek a neje...

LILI *(a szavába vág)* Viszonyt folytatt veled? Mondd csak meg!

ELEMÉR *(tulajdonképpen a második emeleten jobbra lakó egyetlen házról akart mesélni; de most hiúságból hazudik, és vigyorog hozzá)* Úriember ilyesmiről hallgat. És ott, ahol most az a sok könyv van, egy órásüzlet volt korábban, de aztán az öreg órás sérelmére rablógyilkosságot követtek el. És az eset a mai napig nincs felderítve.

LILI Ilyesmi előfordulhat?! De hát mire való akkor a rendőrség?

ELEMÉR Na de mókuska! Ha tudnád, hogy mi minden marad felderítetlenül! A rablógyilkosságot illetően is ez a helyzet – először lázas nyomozásba kezdenek, aztán félreteszik szépen az aktát, és az aktákat pedig vastagon belepí a por. És a gyilkos személye ismeretlen marad, szabadon járhat-kelhet köztünk, ahogyan a kedve tartja – talán éppen vele szemben lakunk.

LILI Fejezd be!

ELEMÉR De hát semmit sem tudunk egymásról – miért, mit tudsz te rólam? Talán egyszer én is rablógyilkosságot...

LILI Te, ne beszélj nekem ilyen borzalmas dolgokról, különben ma éjjel is nálam kell aludnod!

ELEMÉR Nyugodj meg, nem akartalak megijeszteni... *(Lüszihez fordul)* Elnézést, de ha jól emlékszem, valamikor, még az ősidőkben volt itt egy virágbolt.

LÜSZI Úgy van, uram. De a tulajdonosa férjhez ment, és most a külvárosban van kertészetük. Nagyon jól megvannak.

ELEMÉR Vagy úgy.

LÜSZI Furcsa, hogy éppen most érdeklődik. Ugyanis az asszony minden pillanatban itt lehet – mára ígérte, hogy beugrik hozzám, és igazából már itt is kéne lennie.

ELEMÉR Na, akkor mi mennénk is. Már csak azt árulja el, hogy lakik-e itt még egy ilyen alacsony ember a harmadik emeleten jobbra, bizonyos Emil...

LÜSZI (*félbeszakítja*) Emil? A harmadik emeleten jobbra? De hát az az én férjem!

ELEMÉR A férje?

LÜSZI Ezek szerint ismeri. Éppen főnt van és főz, tudja, szívesen főz – és jól is. Lehívjam?

ELEMÉR Ó, ne fáradjon! Jó pár éve nem láttuk egymást – valószínűleg nem is emlékszik már rám.

LÜSZI Hát igen, rettentő szétszórt. Sajnos!

ELEMÉR Vizontlátásra, asszonyom!

LÜSZI Nagyon örültem!

2. jelenet

Elemér és Lili éppen indulnak – ekkor megjelenik Irén és Albert a hároméves kis Alberttel. Megismerik egymást (természetesen Lilit és a kis Albertet leszámítva), és távolságtartóan köszönnek.

LILI Kik ezek?

ELEMÉR Távoli ismerősök. Kertészek... (*Lilivel el.*)

3. jelenet

IRÉN (*a tekintetével követi Elemért*) Azok a régi idők – de hogy micsonda nője van, te, hihetetlen!

Albert a kilences számú házat nézi.

IRÉN (*észreveszi, és mosolyog*) Hát igen, ez a ház. Áll még, mi?

Albert bólint.

IRÉN Gyakran járok erre. Itt kezdődött a boldogságunk – kis megszakításokkal. Jaj, Albert, hát nem rohan az idő?! (*A kis Alberthez.*) Látod, Albertka, ott árult a papa és a mama virágot, szép, illatos virágokat – de akkor a kis Albert még nem volt. Na mutasd csak... (*Megtörli a gyerekek orrát.*)

4. jelenet

LÜSZI Jó napot, Irén! Már félretettem magának a maszkot.

IRÉN Ó, ez igazán kedves magától! Ugye ismeri a férjemet...

LÜSZI Persze! Emil rettentően fog örülni, most ugyan éppen főz... (*Felkiabál.*) Emil! Emil!

EMIL HANGJA (*a harmadik emelet jobb oldali lakásból*) Mi történt? Á, jó napot kívánok, ez aztán a meglepetés! Mindjárt leszaladok!

IRÉN (*Alberthez*) Nézd csak, ez az a halotti maszk... (*A könyvesbolt kirakatához vezet.*) Annyira szeretném megvenni, mert olyan éteri.

LÜSZI Nem e világi.

Csend.

ALBERT (*hirtelen*) Ki ez?

IRÉN De hát mondtam!

LÜSZI Egy ismeretlen öngyilkos. Mindjárt jön a férjem, ő jobban el tudja magyarázni – már itt is van!

5. jelenet

EMIL (*a kapun kisietve*) Nagyon örülök, nagyon örülök! Igazán csodálatos, hogy gondolatok ránk! Szervusz, csöppség!

IRÉN Milyen vidám ma, Emil!

LÜSZI Mostanában mindig az. Eredetileg ugyan én voltam a köny-

nyebb, ő meg a nehezebb eset, de aztán egymás hatása alá kerülünk – és most már ő az optimista, és én látok sötéten.

EMIL Így oltják ki egymást az ellentétek! *(Nevet.)*

LÜSZI Emil, kérlek, meséld már el a vendégeiknek a halotti maszk történetét!

EMIL *(időnként elneveti magát közben)* Nincs itt semmiféle történet – kihúzták a vízből, mást nem is tudni róla. Fiatal lány, öngyilkos lett, de valami zavarba ejtően misztikus mosollyal az arcán. Nem is olyan régen mondta valaki, hogy ez a szenvedő lélek valószínűleg csak egy egyszerű emberi lény volt: egyszerre jó és rossz, tiszta és romlott, mint az örök élet – szerintem viszont angyal lehetett, akinek büntetésből kellett lejönnie ide, a mi földi siralomvölgyünkbe, ahonnan a halál váltotta meg.

LÜSZI Milyen szépen mondta.

IRÉN Szerintem is angyal. *(Alberthez.)* Annyira szeretném. A hálószobába.

LÜSZI Van egy másik darab is odabent...

EMIL Már be is csomagoltam.

IRÉN Nagyon figyelmes! És még azt a szakácskönyvet is elvinném... *(Emillel és Lüsziivel bemennek a könyvesboltba.)*

6. jelenet

Albert egyedül marad a kilences számú ház előtt a kis Alberttel.

ALBERT *(a halotti maszkhoz)* Te vagy az? Hm. Nem is tudom, vé-

gig olyan sötét volt, sose láttalak igazán...

A kis Albert hirtelen éktelen sírásba kezd.

7. jelenet

Irén Emillel és Lüsziivel kijön a sírásra. Irénnél van a becsomagolt halotti maszk, Emilnél és Lüszinél szakácskönyvek.

EMIL Mi baja a kis Albertnek?

IRÉN Na, miért sírsz? *(Lehajol hozzá.)* Jaj, hát már megint az a sötét kapualj. Fél a kapualjaktól...

LÜSZI Hát akkor bezárjuk a kaput... *(Becsukja a kaput.)* Na most aztán mindjárt abbahagyja a sírást a kis Albert!

A kisfiú elnémul.

EMIL *(Irénhöz)* Egyszer, amikor a menyasszonyi csokrot vettem, azt mondta nekem: a rózsá szerencsét hoz – és szerencsét is hozott. Ugyan még nincsen kis Emilünk, de már úton van – magam sem tudom, hogy lehet! *(Nevet.)*

LÜSZI Na de ember!

EMIL Ilyen hirtelen. A nemzeti ünnep óta.

IRÉN *(felvette a kis Albertet)* A gyerekeké a jövő.

EMIL Ugye, kis Albert?

LÜSZI Milyen aranyos baba!

IRÉN Pont, mint a papája.

EMIL Gratulállok!

ALBERT *(mosolyog)* Ó, kérem, igazán köszönöm...

Sötét.

Balogh Virág Katalin fordítása

Kétpercnyi mennyország

Párizs. Illetve Vanves. A külvárosi két bérházat egy függőfolyosó köti össze, amelyet folyamatosan keresztülfúj a szél, és hetek óta nedvesít az eső. Mireille megszokta már. Csak kabátot vesz fel, s jöhet a kétpercnyi mennyország, vagyis a dohányfüstös nyugalom. A lakásban nem szeret cigizni. A harminc négyzetméteres saját tér túl hamar válna átláthatatlan, orrfacsaró gomolyaggá. Inkább fagyoskodik a folyosón. Mireille vékony, szikár asszony, túl egy váláson, több vetélésen, káprázatok és csalódások során. Rég nem az a vidéki fruska, aki a boldog jövő reményében Lyon mellől Párizsba szökött, hogy sanzonokat énekeljen vagy színésznőként mulattassa a publikumot. Miután férje jól helybenhagyta, s rádöbrent, a rivaldafény is messze elkerüli, új lehetőségek után nézett. Egész gyerekkorában azt hallgatta, hogy milyen szépen ejti a szavakat, milyen hatásosan szaval, mennyire érzi a francia nyelv ritmusát. Gondolta, tannának még jó lehet. Nem tévedett.

Már nyolc éve tanít az egyik közeli iskolában, s bérel lakást a környűrtől alig néhány utcányira. Nem vár túl sokat az élettől, ám minden percét maradéktalanul kiélvezi. Az utóbbi időben egy fiatal kelet-európai pár köti le a figyelmét, akik néhány hónapja költöztek a szomszéd lakásba. Rögtön megtetszettek neki. Mireille az első hetekben csak távolról fürkészte őket, majd egyre kedvesebben mosolygott rájuk, mind többször kérdezte, hogy mit főznek vacsorára, dicsérte ízlésüket, ha borosüveget látott a kezükben. Persze legfőképpen a bort méltatta. Mostanra eluralkodott rajta az érzés, hogy köteles a honvágyukat csillapítani, hogy minden francia nevében mutat példát, hogy vissza kell adnia valamit abból, amit az élet elvesz ezektől a csaknem elárvult fiataloktól. Mindezt a maga könnyed, francia módján gondolta ki. Nem tépelődött sokat a megoldáson.

– Kultúraleckéket adok nekik! – kiáltott fel egy reggelen.

Első lépésként meghívta őket vacsorára. Hogy ne csak élvezetes, hanem hasznos is legyen az este, úgy döntött, együtt főznek majd.

– Ismerik a lepényhalat? Tudják, mi a croissant titka? Hányféle sajtot kóstoltak már? És a coq au vin? A lyoni kolbász? Szarvasgomba?

Mireille-nek rengeteg kérdése volt, és még több válasza. A fűszerezésben hagyta, hogy a fiatalok kísérletezzenek, ám a borok terén nem ismert tréfát.

Esték jöttek estékre, hol Mireille otthonában, hol a fiataloknál főtt a finom vacsora. A beszélgetések egyre meghittebbé váltak, a kulturális különbségek lassan feloldódtak. Mireille szenvedélyesen beszélt társadalmi kérdésekről, politikáról, minden esetben az emberi tényezők fontosságát hangsúlyozva. Világszemlélete egészen meglepte a fiatalokat, akik távol az otthonától egyre inkább hitték, hogy az ember eltíportható rabszolga csak. Épp az első pofonokat ízlelték, és nézték tétlenül, ahogy szertefoszlanak az álmok, amikor jött Mireille, hogy belenyugvás helyett valami egészen másra tanítsa őket.

– Van programjuk szombat délutánra? – kérdezte egy nap Mireille. – Szép időt mondanak, nagy öröm ez októberben. Menjünk piknikezni!

A fiatalok elcsodálóztak az őszi piknik ötletén, de tiltakozás helyett felke-rekedtek. Elmetróztak a latin negyedig, betértek a Gay-Lussac utca sarkán lévő édességboltba, végighallgatták Mireille és az eladó eszmefuttatását az aman-dine pistache-ról, rögtön vettek is belőle hatot, majd a közeli Luxembourg park felé indultak. A hatalmas kertben nyüzsögtek a párizsiak. Bor, sajt, gyümölcs az asztalokon, kártyaparti, pétanque vagy könyv szórakozás gyanánt, végelát-hatatlan beszélgetések és sütkérezés az őszi nap alatt.

– Egyenek, egyenek – mondta Mireille, s nagyot harapott a süteményből.

A fiatalokon hamar eluralkodott az általános jókedv, nyugalom költözött a szívükbe, és hosszú idő óta először újra hinni mertek a gyermekkori álmokban.

– Nem mehetnek el! – fakadt ki Mireille, amikor a pár bejelentette, hogy még karácsony előtt hazaköltöznek.

– Bármikor meglátogathat minket. Addig marad nálunk, ameddig csak sze-retne – győzködték a fiatalok.

– Kedveseim, mihez kezdenék én ott? – sóhajtozott.

– Amilyen jól főz, nyithatna francia éttermet nálunk!

– Ugyan már – hessegette el az ötletet Mireille, s könnyek szaladtak a sze-mébe.

Igazán megszerette ezt a két fiatal. Alig két-három hónap, s szinte úgy érezte, végre családot kapott. Hogy a fiatalok nem idegenek többé, nem holmi tetszőlegesen behelyettesítő alanyok az ő kultúraleckéihez. S most mindennek vége.

– Mire mennek ott, keleten az én francialeckéimmal? – zokogott, mint egy gyerek.

Búcsúzóul asztalhoz ültek, kinyitottak egy palack testes vörösbort, s keser-édes révedezésbe kezdtek az eljövendő szép napokról.

Mireille a bérház függőfolyosóján, nagykabátban élvezi a kétpercnyi menny-országot. A fiatalokon jár az esze. Már három hete, hogy elköltöztek.

– Meglátogassam őket? Nyissak ott éttermet? – morfondírozik.

– Badarság – űzi el a gondolatot, mégis egyre jobban tetszik neki az ötlet.

Kalandra vágyik, felfrissülésre. Csak még egy slukk ebből a hideg estéből, egy pohárka bor, falatnyi sajt, s eldönti, hogyan legyen.

– Mi folyik itt? – ámul el hirtelen.

A szomszéd lakásból fény árad ki, zajok hallatszanak, s az ablakban egyszer csak megjelenik két fiatal.

– Kedvesek, aranyosak – nézi őket Mireille. – Ők is kelet-európaiak lehetnek?

A korlátnak támaszkodva figyelni, ahogy élet költözik az üres terekbe, vidám-ság a néma falak közé.

– Mm... talán mégis inkább maradok – tűnődik el, s egy újabb cigire gyújt.

Magén István

Kilakoltatás

A házak az utca végén összehajoltak, felcsipentették a messzeséget. Gyuri végignézett a kerten, szándékosan, kifejezetten a dolgok egyszerűsítéséért. A kívánságát, ha ostobán is hangzana, el kellene játszani – gondolta. Nevetésbe merevedve bámulta a kertet, és közben arra gondolt, hogy olyan, mint egy búzló mocsár. Az idegességtől összeragadt a szája. A kerten függönyként omlanak végig a virágok, mágikus sugárzásukat ugyanaz az elkeseredett erő gerjeszti, ugyanazok az ívekbe szedett levélminták, melyek a tökéletesség összhangját keltik. Mint egy búzló mocsár – gondolta. Az egész hamis. Gyuri figyelt és félt, nehogy valaki átlépje a határvonalat. Lehetetlenség megmondani, ki van nagyobb veszélyben – gondolta, még mielőtt bárminek a valódiságáról meggyőződött volna. Mint akinek az arcába csaptak – gondolta felelősségteljesen. Felhúzta a vállát, gyermeketlenül játszott. Talán szándékosan hazudok? – kérdezte önmagától. A papírok között kotorászott, gyúrte őket. Nem tudtam fizetni. Igen. Nem tudtam. Igen, egyenesen a halálba vezetem a családomat – mondta.

Azt szerette, ahogyan cigarettázta. Idegesen és fiatalosan a teraszon, miközben a srácok nyitogatták a szobákba vezető ajtókat. Gyuri állt előreugrott, különösen azokban a kivételes pillanatokban, amikor gondolatai fülledtek voltak, és valamilyen megmagyarázhatatlan csoda közeledtét várta. Egyik kezével a kilincsbe kapaszkodott, a másikkal az ajtót fogta. Idétlenül és riadtan állt a nyitott teraszajtóban. A homlokára feszült a

csend. Az elkeseredettsége tette ilyené. Gondolkodás nélkül, teli torokból kiabálni akart. Valójában azonban, bizonyos megnemesedés következtében, mosolygott. Arra volt kíváncsi, hogy képes-e elégedetten viselkedni, miközben elveszik a házát, kiteszik az utcára. Hiába érzett türelmetlenséget. Bizonyos körülmények között talán még büntudata is lett volna. Elveszettnek érezte magát. Önmagát gyalázza, ha engedelmeskedik – gondolta. – A rögtönzött cselekvéseknek a szempontjai olyanok, mint az olaj a tűzre. Csak férfiból és nőből áll a világ. Ez lehet a dolgok összefüggéstelen kényszere.

A legmélyebb és egyben a legbensőségesebb napja volt ez a mai, gúnyos is, melyben felmérte ügyetlenkedéseit ebben a házban. Ugyanannak a nevelési módszernek vagyunk az áldozatai nemzedékről nemzedékre. Felbontatlanul kerülnek a szemétkosárba a dolgok, miközben ő durva ritmusban kiordíthatja magát. Nem magyarázhatta meg, éppen csak felindultságot érzett, bár ők is ugyanazt mondogatták, miközben izgatottan kiabáltak, mintha a vonat peronján búcsúzkodtak volna. Egy langymeleg szó még semmiképpen nem nevezhető annak...

A felesége már elindult a gyerekekkel. A zokogás, mely egészen a csontjáig hatolt, nem nyújtott számára menedéket. Kiszorította a történelmi tapasztalatokat. A gyerekek vitték a játékaikat. Kislánya rugalmas ringatással ölelte magához a macskát, kezei között tartotta az arcát, a forró tenyerében, mintha még szándékai

lennének vele. Hétfő volt, Gyuri hordozta a szempontjait, melyek a kezére simultak, mint egy kesztyű. Igen, csodálatos volt az élet a bőségesen hosszú évek alatt, melyet ifjúságának nevezhetett. Utoljára még megpróbálta kényelmesen elmondani. Nem tekintette személyes művének, inkább a véletlennek.

Egyetlen, bensőséges félelemmel teltek a hetek. A természetesnek látszó borítékokban jöttek a felszólítások. Ugyanazoknak a dolgoknak kellett volna megtörténniük, mintha egyszerűen, különbség nélkül, hallgatás nélkül, megértenék egymást. Azokban a napokban Gyuri lázasan forgolódott éjjelente az ágyban. Azok pimaszok, mondogatta, azok megakadályozzák, hogy nyugodtan élvezhesse a házat. Néha felkavarta a lelkesedés és sírt. A fiókban aláírt, tértivevényes levelek sorakoztak.

Műalkotáshoz volt hasonló a reggel. Szépsége nem volt híjával a csendnek, a szomszéd utcában közlekedő autók hangja csapkodott a falon. Jolánka elképzelte a szüleit, levetkezik igényeiket, kicsikarnak maguknak egy padot az utcán pihenőhelynek, vagy beugró melegedőt az aluljáróban. Kézen fogta Petit, úgy állt, mint valamikor egyszer, amikor az ajtó mögött mosolyogtak a gömbölyű lámpatestek, arról szólt az anyja tekintete, hogy semmi sem szomorú vagy tragikus, hogy a legfontosabb találkozások még hátravannak, hogy elsimult a gond.

Gyuri még ott bajlódott a kiüresedett házban. Nem nagyon láthatta már a szobát és a bútorokat, ezektől lelkileg is túl nagy távolság választotta el. Amikor a felesége lement a gyerekekkel, ő a rekamié szélén ült, inasan, nyakasan és erőszakosan, mintha még mindig valakikkel versenyezne.

Az őszintesége volt a legnagyobb baja, kemény, számító és ravasz elhatározással játszotta a házigazdát az utolsó pillanatig. Jolánkán csipkés, fodros, lágyan omló ruhácska volt. A legmagabiztosabb lépésekkel ment végig az előszobán. Valami fölényes megkülönböztettség áradt belőle. Ugyanakkor riadt is volt. Örjögésből tért vissza.

– Nem megyek el – mondta Peti.
– Harcolok, itt maradok. De ti nyugodtan elmehettek.

Riadtan és gyengéden csillapította magát a gyerek. Reszketett a hangja, az volt az elképzése, hogy a kisfiús nyugalomnak hamarosan vége lehet.

– Miért nem válaszoltok? – kiabálta. Benyúlt a hűtőbe valami kolbászdarabkáért. A reggeli előkészületek közben elhallgatott, a mélyhűtő rácsain át csöpögött a víz. A történet közepébe csöppent. Durranásokkal hasadozott a jég a mélyhűtőben. Beleolvadt a puhán folyó vízbe.

– Megvárjuk, míg mindenki felöltözik... – mondta Jolánka. – És akkor még beszélgetünk egy kicsit.

– Csak siessetek! – mondta anya.

Reggel hét óra volt az a kivételes pillanat, mely nem volt párba állítható életük egyetlen pillanatával sem. Szagolták a teherautó kipufogójának füstjét, mely a házuk előtt állt. Semmi koppanás, semmi reccsenés, semmi súrlódás nem hallatszott. Az udvaron páfrányok, cserjék, kúszónövények terebélyesedtek. Az elpusztult virágok között terjedt a gyom, mintha az évszak váltása verte volna le a lombot.

Peti fogott egy követ, és a teherautó felé hajította. Aztán feléjük fordult, és követte minden mozdulatukat. A munkások reggeliztek, állukon megfeszült a bőr. Még idejekorán elkapta a szemét. Gyanakvó tekinte-

tük követte őt. Sodródó, hűvös szelők levegője csatangolt a kertben. Hosszú szökelléssel elérte a karókat. Kifejezéstelen merevséggel az arcán hadonászott, valamit mondott, nem lehetett hallani, hogy mit, a fák zúgásától. Teste szokatlan anatómiai formát öltött. Egész életében egy bizonyos feltételezésre vágyott. A teherautó ponyváján csapódott a bot, melyet elhajított, mintha verekedésből szabadult volna. Peti indult a ház felé és becsukta maga mögött az ajtót.

Rendőrautó állt a teherautótól pár méterre a juharfák takarásában. Kinyílt az ajtaja, és játékosan túlzó mozdulatokkal ugrott ki az egyik rendőr. A cigarettá füstjétől hunyorogva nézett körül.

– Menjünk be – mondta a rendőr a társának. Mintha késztetést érezne a feladathoz. A kisfiút kíváncsivá tette a rendőrautó. El sem mozdult az ajtótól, nem tudta eldönteni, hogy jó-e az, ha felhívja magára a figyelmet. – Hívd ide a srácot – mondta az alacsonyabbik rendőr éppen akkor, amikor a gyerek befordult. – A fiú játszik, könnyen eltűnhet a szomszédos kertben.

Peti látta, hogy az anyja Jolánka kezét fogva kilép a kertbe és elindul a kertkapu felé. Ez a belenyugvás gyűlöletet váltott ki benne. Helye volt a kerítésnél, ismerős helyek. Lépésenként csikordult a talpa a viacolor kövekből kirakott kerti ösvényen. Peti áttetszően kék vízipisztolyt nyomott apja kezébe.

– Öld meg őket – mondta a gyerek.

A teherautó elállta a kijáratot. Az apa nem akarta gyermeke kérését megtagadni.

Víz csöpögött belőle, távolabbról így is felmerülhetett a kérdés, valóban játék pisztoly-e? Az apa mutatóujján forgatta a bányászati kis szerkezetet, ami

lehetővé tette, hogy még néhány percre fia közelségében maradhasson. Ez volt az összekapcsolódás rítusa.

Peti megfellebbezhetetlenül tudta, hogy a Boróka utcai háznak vége. Kényszert érzett még egyszer végigszaladni a kerten. Rögeszmeszerűen hadakozott az apjával, hogy az a vízipisztollyal lövöldözze le őket. Az apja megalkuvó koncepciója ellenére is hajlott volna rá, hajlandó lett volna megnyitni legbenső áramát, tévedhetetlenül hitt baklövésében, és abban is, hogy az életet szegényen és sikertelenül is végig lehet élni.

Júlia nem várta meg a pillanatot. Vállán ringatta karcsú nyakát, teste küllemének egészen más módon nyomatékot adva, mintegy a finomkodás jeleként, mintha a dolgok folyton cserélődnének, mintha átsugárzódott volna rá a kíváncsiság, egy ajkáról eltűnni nem akaró mosoly, egy kendőt viselt, ringatózó, feszes lépteihez igazítva. Szép, természetes, termékenységétől áldott combjait mutogatva séált végig a kerten. A gyermekei kezét fogta. Peti, mintha mit sem tudott volna, megragadta a körülményekhez megnyugtatóan pontosan igazodó kezét. A kisfiúnak a gyomrában dobogott a szíve. Júlia minden pillanatban érezte, hogy ez nem igaz, nem lehet igaz, hogy ott valakik ismeretlenül és váratlanul felnevetnek, és áthúznak majd valamit, és közben alig hallhatóan dübörög a föld. Jolánka várta az anyját, ártatlanul és konokul magához szorította a babáját. Csönd lett, Júlia kiáltozott az udvaron, elkeseredett volt. Szoprán hangon beszélt. Jolánka a felszakadozó széltől köhögött. „Talán még mindig meg van fázva a gyerek” – gondolta az anyja. Az udvaron eljátszott régi szerepeire gondolva Júlia megrázkódott. Olyan váratlanul hallatszott a hang, mintha

beleugrott volna a szoba csendjébe. Amikor egész lényüket utcaképesse téve épphogy kiléptek a kertkapun. Ugyanannak a hiányzó ismeretnek a birtokában, leugrott a teherautóról két rakodómunkás. A rendőrök félreismerhetetlen arckifejezéssel, szeretetet kizáró mozdulatokkal közeledtek.

– A fickóval mi legyen? – üvöltött az egyik. Homlokegyenest háttal közeledve a kertajtóhoz, mintha nem értené pontosan, miként fogják majd kihordani a bútorokat a házból. Fiatalos harci kedv szállta meg. Az izgalma belenyilallt a hangjába.

Júlia féltette a gyermekeit. Azt érezte, hogy ebből a kudarcból semmiképpen sem fog győztesen kimászni. Tagadhatatlanul, egyenletesen közeledtek a kertajtóhoz. Jól értette ezeket a dolgokat, sőt annyira, hogy maga sem tudta, mit ért az egészből egyáltalán. Visszanézett a néma ablakokra, melyek mostanáig az övéi voltak. Félelme kis mosolyra szolgált, érzékelte a felfordulást. Az egyik rakodó papírlapot lobogtatott.

– Itt a végzés – mondta, és a kertkapura tette a kezét. A hangja meg-megszakadozott, volt még valami közlendője, képes lett volna keményebben is, de határt szabott mondanivalójának.

Gyászosan gyönyörű volt az asszony enyhén barna bőrének simasága, melyen itt-ott anyajegyek domborodtak. A rakodómunkás megértette, hogy valami bensőséges formát zúzott szét a jelenlétével. Az asszony megfontoltan, vétlenül, mintha nem is egy napfényes délelőtt lenne, zokogni kezdett. Jolánka magához szorította a macskát, fölfedezte, hogy meg kell próbálni valamit, valami közös viselkedési formát kell kialakítani, melynek már nem érzik annyira a következmé-

nyét, semmit, ami a megtorlással kapcsolatos. Ő is sírni kezdett. Jolánka csupasz kezével simogatta a macskát. A macska görcsösen összerándult, ki akart szabadulni a kislány szorításából. Aztán mintha meggondolta volna magát, a legteljesebb ártatlansággal kapaszkodott a gyermek ruhájába. A gyermek, hogy elfogulatlanul mozogni tudjon vele, még erősebben magához szorította.

– Apa nem jön? – kérdezte Jolánka.

– Odaadtam neki a vízipisztolyomat – mondta Peti.

– Hol az apa? – kérdezte ismét a kislány.

– Apa még marad.

– Eldöntötte, hogy marad? – kérdezte a kislány kétségbeesetten.

Peti nem tudott betelni a rendőrök látványával. Összefüggéseket keresett jelenlétük és a teherautó jelenléte között. Mély lélegzetet vett, és szaladni kezdett visszafelé a kertben. Azt mondhatnánk, hogy csupán szaladt, de közben huncutul vissza-visszanézett. A hátsó kertben egy sóderkupac állt, felszaladt rá, aztán meg le. Bokáig süppedt, a cipője megtelt kavicsokkal. Mintha a saját torzképe szaladt volna erőszakosan és szemtelenül. Meleg volt, és a kisfiú cipőjének a talpa vidáman csattogott a kövezeten. Valamit megpróbált keresztülvinni, amit senki más nem mert. Futás közben az arca kikerekedett, különbözött azoktól az arcoktól, melyek körülvették. A szeme ragyogott, barna arca úgy hatott a szemlélőre, mint a nap. Körbefutotta az udvart, és amikor a rendőrökhöz ért, kinyújtotta rájuk a nyelvét és a kezéből pisztolyt formált. Az egyik rendőr felrántotta a szemöldökét a rakodómunkások felé, a másik ki akarta nyitni a kertkaput, de az belülről be volt reteszelve. A nagydarab férfi vastag kezét megpróbálta a kisajtó rácsai

között keresztülerőltetni. Peti ismét a sóderdombhoz ért, felragadott néhány kavicsot. A zsebeibe dugdosta őket, és egyértelműen megcélozta a rendőrt. Ugrándozott, majd leguggolt futás közben, négykézláb kúszott, mint egy indián, amikor eltalálta. Ez volt az a pillanat, mely összefolyt a gyermek életével. Soha többé nem tudott visszaemlékezni erre a mozgatlansorra másképp, csak úgy, hogy a rendőr szeméből folyik a vér. A rendőr az autó mögé ugrott, amikor a kavics eltalálta. Jól hallatszott a rádiótelefon recsegése. A zörgő, kavargó egyvelegből kicsendült a hangja:

– Erősítést kérek!

A másik előretartott fegyverrel közeledett. Petinek tetszett a játék. Az volt az érzése, hogy miatta vannak ott. Látványos módszert eszelt ki, egyszerűt, mely az ő szempontjából hallatlanul lényeges volt. Elbújt egy bokor mögött, onnan célzott a rendőröket. A gyerek nyitottsága, mely a látvány része volt, megzavarta őket, meg a rakodókat is. Peti egy nagybacska kővel betörte a rendőrautó ablakát, az üvegcserepek szanaszét repültek. A hirtelen kirobbanó hangtól a fedezékbe húzódott rendőr elsütötte a fegyverét. Párhuzamos hangok rohantak a messzeségbe. Az apa kislányát szólította, ebből pedig kikerekedett az események egy új, az előzőktől különböző változata, melynek valószínűsége korábban még nem volt észrevehető.

Az apa megérezte a pillanatot. Nevetés lett úrrá rajta, mely elegendő lett volna, hogy jelezzen, hogy oda kelljen nézni, hogy az összhatás sem finomnak, sem durvának ne mutakozzon. Az éles csattanás sokáig remegett a házak között. Visszaverték a fák, a falak és a hosszúkás ablakok. Megjelent és eltűnt, mint valami pók,

mely láthatatlan fonálon ereszkedik alá. Végtelen feszültség telepedett az utcára. Az ég felé kilőtt golyó megölte a csendet.

– Peti, kislányom – kiabált az apa –, ne dobáld kavicsokkal a rendőr bácsikat!

Szírénázva érkezett meg a másik rendőrautó. Sok tekintetben kényelmetlenné vált a helyzet. A kertben lévőeknek az az érzésük támadt, hogy minden feszültség és kellemetlenség őmiattuk van.

– Apa, lödd le őket a vízpisztollyal! – kiabálta a gyerek huncutul, és dobott.

Nagyobb kő csattant a járdán, és ugrálva gurult tovább. A rendőrök fegyvereiket készenlétben tartva közeledtek. Mintha óvatlan lövések robbantak volna a járdán. Egy tégladarab a kamion ponyvájának ütközve hullott vissza. Az apa a fia felé szaladt a kerteren át, ugrálva, mintha alattomosan a földbe ültetett aknákat kerülgetne. Az anya sikított, Jolánkát kézen fogva húzta maga után. A gyerek elesett, arcával érintette a földet, közönségesnek és ügyetlennek érezte magát. Elbotlott a locsolócsőben, mely mereven és zölden tekeredett a fűben, magával rántotta az anyját is. Az anya a kislányát ölelgette, dédelgette, mintha utolsó mozdulattal tenné, mintha teljes egyértelműséggel támadói elől bujdokolna, mintha azt mérlegelné, hogy mely pillanat lesz fontos számára, lesz halk, futamszerű. A rendőrök az autók nyitott ajtaja mögött építették ki állásaikat.

Gyuri, az apa az ég felé tartotta az ujjára fűzött vízpisztolyt. Azon volt, hogy dobálódzó gyerekét megfékezze. Odaugrott, finoman lefogta, játékosan hempergőzött vele. Az lenne a legtükrösebb – gondolta az apa –, ha meleg áramlatok fújnának át a ker-

ten. Ha mindenki megtartaná saját elgondolásait. Ha gyertyák égnének, mint karácsonykor, és megjelenne az angyal. És nem változna durvaság-gá az undorral párosult gyötrelem – gondolta. Tétován simogatni kezdte a gyerek arcát. Nem kell mindenkit ellenségnek tekinteni, akarta mondani, de nem jött ki a száján. Még azt is akarta mondani, hogy nem szabad félelemre és gyűlöletre nevelni a gyerekeket. Peti kiszabadult a karjai közül. A kapu irányába rohant, oda, ahol a

rendőrautók álltak. Kódarabokat szorongatott.

A kő, amelyet eldobott, eltalált egy rendőrt. A mellette álló társa tüzelt.

Az apa pozíciója mozdulatlan volt. Csak eldőlt, és nem mozdult többé. A szája körül kelletlen próbálkozások nyomai voltak láthatók. Ráadásul az arcából kivillant valami sima és szőrtelen felület, valami behízselgő, kész-séges mosoly. Szemtelenül belenevetett azoknak az arcába, akik köréje sereglettek.

Palme Zsuzsanna

Dór súly

Igen. Jön a férfi.

Keskeny csipő, ruganyos váll, határozott mozdulatok, geometrikus gondolatok.

Olyan sztoikus mosolyra tudja húzni a száját, amilyen csak egy önmagát eláruló fiúnak lehet, kamaszregények kedvencének.

A szeme tiszta, kegyetlen és csodálkozó, mint egy éjjeli lepke szárnyait tépdeső gyereké.

Ha megjíed ezektől a szavaktól: „lesz”, „egy” és „kettő”, összekuporodik, simogatásra vár, mint egy kóbor kutya.

A mellbimbója rózsaszín, érintésre duzzadt és érzékeny, mint egy nőé.

És ezt a nevetséges dolgot – úgy elpirul, mint egy lány.

Szám, személy

Ádám naphosszat a kerteket járta, mezítláb, füttyörészve; a tenyerét néha-néha a medencéjére simította, mintha be akarná csúsztatni a kezét egy nem létező helyre. Álmos vasárnap délutánokon egy kókuszpálma alá heveredve hallgatta a madarakat, elmélázva simogatta a puha fűvet, kapargatta a nyers földet maga körül, és az ég kékjébe belefeledkezve öntudatlanul játszadozott a testén göndörödő sötét szőrzettel.

Olykor megesett – a változatosság kedvéért –, hogy száraz fűgével dobálta a ciprusok között pihenő papagájokat, és a fejtelenség elcsitulta után beállt csendben csengő füllel gyűjtötte össze a pirosba és sárgába játszó zöld tollakat; az érintésük finomabb volt a bőrén, mint a kosztól fekete ujjaié.

Máskor inkább egy, a hasán összegömbölyödött leopárdkölyök fülét cirógatta. Este úszott egy kiadósat a vizek valamelyikében, hosszasan csámcsogott egy banánon, mangón vagy túlérett papaján, majd a csillagokat bámulva és egy ananászt ölelve elaludt. Nem foglalkoztatta különösebben a kérdés: mi értelme örökké élni?

Így múlt el egy vasárnap. És vasárnapok követték vasárnapok láncolatát, míg egy vasárnap – teljesen mindegy, melyiken – Ádám úgy nem érezte, hogy felesleges a színes, lepkeszerű virágoknak nevet adnia, ha bármikor átnevezheti őket kedve szerint – lévén az összes az ő tulajdona. Orchidea. Chidrae. Elég csak emlékezetébe idéznie a rózsaszín, barna pöttyös szirmokat, nem kell róluk szilárd tudással rendelkeznie, sem véleményt alkotnia. Ez a gondolat meglehetősen zavarta. E naptól fogva kínjában minden egyes étkezéskor kétfelé osztotta a szőlőszemeket, megfelezte a gránátalmát, és orchideákkal a hajában várta a személyes névmások feltalálását.

Papp Dénes

Füstkarton

És érintetlen marad túlcsonduló tekintetünk viaszos fénye... Ennek nyolc éve már, egy szemhunyas. Nyolc év és még, a fej lecsuklik, de mérhető, amit kikapint a kéz. Megégték széleim, határait, szárnyaim. (Fáj a horizont, mit nem járhatnak lábaim.) Egy cserép föld, benne leander, és összeszorul a torkom. Ilyen gyönyörűség láttán előnt a mocsok, ez az egyszerűség megszegyeníti hiábavaló, de kacifántos életszenvedélyem. (Itthon vagyok, kiöntöm mérgeimet, fogatlan kígyó a sárban tekereg.) Zárójel, zárójelentés. Julien Sorel halott, Poszeidón tajtékipára gyújt. Az átkaim meddők, lényem szórom, galambok csipegetnek.

Nolite timere, galambocskáim. Ez a magánszám némileg előfeltétele egy orfikus nyitánynak, vállalt talánynak, az előkelő értelem röhejes zavarának. Éhen maradtam a tápláléklánc csúcsán, szomjiam sem olthatom árral szemben, kifelé jövet Gargantua torkán, világot látni túl az ösztrogén zónán, vadhajtás-ként rémisztgetni a legnemesebb érzelmekbe szemzett szelíd jellemet, csujogatni anyáink temetésén, beleremegni egy dicséretbe, és sírni napfelkeltekor, és sírni napnyugtakor. Hordjátok szét pászkatestem, vérral keverheti, akinek hasától jobban már csak emlékezni akarása dagad. El akarok fogyni.

Ha az álmok valóra válnak, nincs menekvés. Lassan átlátszóvá válnak addig tisztelt mozdulatok, alatta tudott, de eddig nem látott álmok. Kudarc. És ezt mi mind megtehetjük. A tökéletlenségünk ad hozzá erőt, akárcsak ahhoz, hogy életveszély híján töketlenek legyünk. Még nem megyek vissza, gondolta. Már egy ideje az örök visszatérés gondolata foglalt volt. Istenülés. Foglalj helyet. Szakítsd meg életed filmjét, szokta mondani, amikor elmerül saját történetében, hagyd a sztorit, amikor hivatalos megbeszéléseken van, történetektől zsong naphosszat, mint bódult kaptár, a fej. Ám legyen, gondolta. Majd a késért nyúlt.

Életet, mondta, mikor arcán átlósan áthúzta a pengén feszülő sebet. A jel átment, és ott is maradt. Fiam, mondta, van alkohol a táskában, bal oldalon, a tépőzáras fül alatt. Ugyanott tű és cérna. A tükröt az autótáskában találod. Hozd ide, kérlek.

Mit mondjak neki, gondolta, amikor hétéves? És mit, ha már huszonhárom lesz? Talán hagyom majd, hogy ő beszéljen. Add, istenem, hogy legyen majd mondanivalója. Mindent majd.

A fiú visszatért, hátát egy fának támasztotta. Orrából csöpögött a vér. Kezében a kívánt dolgok. Szeme nedves, tekintete tiszta, arca kisimult, üde, ajkán enyhe vigyor. Azért az ég kék volt, így emlegették később ezt a napot.

Csak egy kicsit még, tarts meg így, gondolta és mondta. A vágás mély volt, hogy hiteles legyen. Kitámaszthatod a tükröt a térdemen, nem esik le. A ruhádon elég lesz ennyi vér, dugj papírzsebkendőt az orrlukadba, mondta. Ne haragudj, gondolta.

Megtaláltak minket, mondta a fiú, öten vannak, botokkal. Aztán egy almát vett elő a zsebéből, aztán pólóján fényesítette, aztán beleharapott. Aztán csönd. Így telt el az az idő, amelyet a nap utolsó simításának neveznek. Az állólámpa

mellett egy légpuska volt a terasz korlátjához támasztva. Mellette kopott fedelű bőrönd, rézszerű csat zárta, és egy átmeneti időket idéző olcsó utazótáska, újszerű állapotban, félig nyitva, benne gondosan hajtogatott ruhaneműk sorakoztak. A bejárati ajtó egy hokedlivel volt kitámasztva, fehérre festett deszkaborításán kockás törlőkendő, redői között zöld műanyag szappantartó volt látható, kissé odébb átlátszó, üveg salátástál üresen.

Ne szédíts, Koppikám, mondta Idusa, majd letörölte könnytől megfolyt szemfestékét. Kicsi vagy még a hazudozáshoz. Egyébként apád nemsokára itthon lesz, úgyhogy igyekezz. Koppit csak az anyja hívta Koppinak, mindenki más Kornélnak szólította volna. Még csak nem is csúfolták emiatt. Kopp. Kopp. Kopp. A rézhuzalt keresem, mondta, a fészterben nem találok. Nincs fészterünk, szedd össze magad, mondta Konti (írd: Konty), aztán a puskát térdére fektette. Apád bármikor itt lehet. És mit monddok majd neki?

Koppi elgondolkodott. Láttam, amikor lelőtted, mondta. Ezzel itt, és a pus-kára mutatott. (Hogyan mondjam el?) Ez csak csíp, talán kicsit fáj. Nem halálos, mondta Konti Idusa. Ha akarod, segítek megölni, szólt Kopp, kinyitotta és a szúnyoghálós teraszajtót. A mágnus hangot adott. Kénytelen voltam megsze-mélyesíteni magam. Hogy megjelenjek. Hogy célpont legyek. Igyekezetemben, mellyel próbáltam elszakadni attól, ami egy kabátbélésen keresztül rugalmas ághoz kötött, apró neszre lettem figyelmes a bal vállam fölött. Növekvő árnyék, aztán homok a fogaim között. Reznációs hét, szólt a hang. Maga is rímekben gondolkodik? Menekül? Úgy értem, ön maga elől. És maga szerint ez helyes? Mi a francot keres itt?

A kórterem dugig volt. Megismer? Válaszoljon, ha tud, és nézzen rám, ha mer. Egy fehér köpenyt láttam elmenni. Szerettem volna visszabújni a bokorba (hogyan mondjam el?). Másnap kiengedtek. A tarkóm még kicsit sajgott, hasfalamból rég kiszedtem az apró lövedéket. A buszpályaudvar viszonylag csendes-nek mutatkozott, eltekintve egy maga elé üvöltő férfitől. Szürke hernyókabátja volt, nyitva, alatta fehér póló, a váróban foglalt helyet, tekintete nem e világra meredt, ordított olykor üvöltés helyett (hogyan mondja el?). Amíg várakoztam, sokat gondolkodtam az előző nap történésein. Nem jutottam túl néhány követ-kezményen, ez rossz előjele volt oknyomozásomnak. Az üvöltő ember nejlontás-kájába nyúlt, majd összevonta magán a kabátot. A buszon ültem már, amikor észrevettem a mozgó szőrpamacsot, amint egy kosárba kerül, mely fekete ken-dős néni karján pihen. Bármilyen lehetett. Így hagytam magára a családom, álom.

Valaki megrázta a vádlim. Valaki ül a combomon. Otthon egy idegen he-lyen, magamévá teszem. Aztán tovább, egyre otthonosabb és egyre idegenebb, a családmérnök és a téves riasztás esete. Aztán a folyóírás szabályozása, a csel-lengő kukac története. A kis fekete hal jobban tetszett, neki kardja is volt, eset-leg szablyája, már nem emlékszem. Egy ezüstszerű halderékszíjon (halövön) lógott, úgy viselte. Újra kinyitom a szemem, de már nem hiszek semmit.

Anyám vallásos, a maga módján. Apám bizalma a teremtő szellemben van. Rögtön tudtam, hogy valami történt. A sziréna megszólalt. Nem lesz semmi gond. Idusa hajolt fölém. Koppinak kutya baja, mondta. Rendbe fogsz jönni. Ezután láttam elmenni a fehér köpenyben, ahogy akkor nem ismertem fel, csak a szavain múltott, más szavakat használt, ki ez a nő egyáltalán? És mi a fészkes fenét keresek egy rendőrautóban, melyet Konti vezet? És?

A sziréna újra megszólalt. Nem zavarta meg bioritmusomat. Most egy kicsit tovább fog tartani, szól a hang. Emlékezzen rá. Más szavakat használsz, csak ennyit tudtam mondani, mert a kérdést még nem ismertem (hogyan mondjam el?). Aztán lassacskán kikerekedtek napjaim. Egyedül ébredtem, ugyanúgy fekdüdtem. Kerestem félelmeimet, de azok akkorra, mások örökre eltűntek. A világ urának csengőt akasztottak a nyakába. S ő boldogan tapsolt. Milliók élete forgott kockán. De a csengő jó gazdára talált, viselője nem ismerte a halált, aki ölni ölt, minden mástól rettegett. Boldogan tapsolt.

Dehogyan tapsolt, szól Koppi, levágták a kezét, mert lopott. Az egy másik világ ura volt, mondta Idusa, és kedvesen rám mosolygott, aztán hozzátette, nem is tudom, mit mondjak erre, Maxim, olyan hihetetlen, amiket itt elmondasz. Várj már, anya, hagyd, hogy befejezhesse, üvöltött Koppi. Konti felállt és a konyhába ment. Csinálok addig egy kis vacsorát, dudorászott közben. Szóval? Mi lett a világ urával, ha nem más, mint hogy tapsolt, bolondot csináltak belőle, egy idétlen idiótát, és ezt látván, kik hittek benne, azt gondolták, bármit tehetnek veled, ő ugyanolyan lesz, és most, mikor is? Mikor is történik mindez, apa?

Ebben a pillanatban. A tapsoló kéz földre hull, és a vér kifolyik a porba. Aztán pofon vágtam Koppit, pont akkorát sóztam rá, amekkorát Kontinak is szántam. Erre ott áll a légpuskámmal. Hagyod békén a gyereket! Ha még egyszer hozzányúlsz, kést mártok a szívedbe, szörnyű emberek egyike! Maxim Ipocrita. Veszettél, mondtam. Azután lekevertem neki egyet. Nem ekkor lőtt hasba, hanem amikor azt kérdeztem, miért nem szeretsz? Kontit ez az örületbe kergette. Egyetlen kérdés. Koppit szintúgy, de őt másként, a maga részéről az egészet színjátéknak fogta fel. Nem lehet tudni, hogyan történt valójában. Világok ütközése az őrláng fényében. Helyhez kötött ember, legyen az akár lelki táj. Kert, ahol ültetni és irtani kell. Dönteni arról, ami marad, és arról, ami megy. Meg kell teremteni a kizárásos alapot. Maradj gyümölcsöző, ezt szerettem volna mondani Koppinak, nyitva volt erre minden alkalom. Teremts alkalmat, szerettem volna, ó, Idusa, hogy értsd ezt kimondatlanul.

Nyolc év telt el, talán hét. Mindegy, okosabb nem lettem, ha hibáimból tanultam is, és bár hibákat nap mint nap követek el azóta is. Ostromlom a napot, mikor a történet magához nyúl, hogy egy olyan tett maradjon fedetlen, mely szemérmetlenül is szeplőtelen. Bevehetetlen vagyok. Bolond.

ELISIUM – életemért cserébe felelősséget vállalok. Kóbor gyermekfalkák sintére nem leszek. Törlesztést aprítok, tördelést háritok, magamra veszem, és viszonylag olcsón foganatosítok. A feladat felhatalmazást nyert civil szervezeteknél. A bank emelt, a bank osztott. Az akkorit és a mostot. Amikor Kontit megismertem, már mindenre lőtt. A megálmodott család honvédó háborúja. Ez volt Idusa. És én beleszerettem. Így lehetett csak méltó ellenfelem. Őrülség. Évszakokon átívelő emberi természet. Koppi tudta, de soha nem érett meg arra, hogy el is tudja mondani azt, amiről nekem folyamatosan beszélnem kellett, pedig nem tudtam, hogy micsoda. Koppi tudott rólam. Velem. Velem volt nélkülem.

Azt hiszem, de talán ez nem is fontos. Mindenesetre komoly fiú volt. Tekintete árnyékot vetett, hangja tompa volt, szavai mégis csilingeltek keskeny ajkán. Keveset beszélt, de szerette, ha beszélnek a közelében. Szóból ért az ember, mondta hosszú hallgatás után. Majd hozzátette: – szavad ne feledd. És az

történt, hogy az ő szavát nem feledem, azokat a szavakat, melyekkel érintetté tett, melyekben megérintett, és én összerendeztem, mintha álomból ébredtem volna egy újabb álomra, de közben, igen, közben egy pillanatra, mintha láttam volna, megint láttam volna azt, amiért érdemes várni a következő ugyanolyan, de valójában holtbiztosan ugyanazon pillanatra.

Kész a vacsi, kiáltott Konti. Mindjárt megyünk, szólt Koppi. Néztem őt. A szőnyegen ült egyenes háttal, előtte heverték aznapi zsákmányai. Egy törött csempe néhány darabja, egy gerletoll, csapágygolyó, csigaház, meg még valami, de már két részre szakadva. Mi ez?, kérdeztem. Bagolyköpet, mondta. És a dolog részéről el volt intézve. Tudta, mi az. Nézegette ezeket a dolgokat. Aztán némelyeket kidobott, másokat csak később. Látszólag nem gyűjtött, vagy ha igen, akkor mindent, kacatot, apróságokat, nem tette őket közszemlére, egy ideig őrizte őket, aztán elfeledkezett róluk, majd eszébe jutottak, újra elővette, megnézte tárgyait, volt, amit kidobott, volt, amit megtartott, de készlete folyamatosan változott, az is előfordult, hogy ajándékozott. A tiéd lehet, mondta közvetlenül a zöldségleves után. Micsoda?, kérdeztem. A bagolyköpet, mondta. A bagolyköpet? Kérdezte Idusa, miközben az asztalra tette a rántott húst és a krumplipürét. Azt nekem ígérted. Koppi a csalamádét turkálta az ujjával. Igen, de ma kettétört, mondta.

Tudta. És azt is tudta, hogy én is tudom, és Konti is tudja. Mindenki tudta, bagolyköpet. Kettétört. S porrá lesz. Jó étvágyat, szólt Idusa, majd az asztalra zuhant. Koppi kivette kezét a csalamádéból, aztán rám nézett. Magamat láttam akkor. És egyetlen akaratot. Konti később azt mondta, hogy csak kimerült volt, labilis idegzettel, eljátszott türelemmel. Nyolc éve. Vagy hét. Nem különösebben érdekes.

A köd, mely ez időt jelenetekké, néhol jelenésszerű történetfoszlányokra tagolja, sejtésem szerint pusztán akkori iránytalanságomból fakad. A flipper-életnek persze voltak szerencsésnek tartott pillanatai, reményt tervező szakaszai és kiszámíthatónak tűnő ütközési pontjai, ám ez roppant kevésnek bizonyult. Történt egyszer, hogy Idusa akkori közös városunk főterén egy padra invitált, és mesélni kezdett a szabad ég alatt, Urbánia kőpadlója visszhangozta a szavakat. Elmondta, hogy én, Maxim Ipocrita, születtem itt és itt, ekkor és ekkor, anyja neve ez és ez, valószínűleg egy öreg lélek újbóli megtestesülése vagyok, ezzel ő tisztában van mint fiatal lélek, és úgy is mint tőlem idősebb nő. Majd elmondta, hogy Koppi nem az én fiam. Fél évvel a születése után. Valahogy nem ért váratlanul, viszont szerettem volna, ha nem igazolódik be gyanúm az apát illetően. Sajnos azonban a tudomány vizsgálatai is bizonyították, hogy Koppa-nó apja Merte Vörg, kerületi rendőr, beosztása számomra azóta is ismeretlen. Megindult a harc a gyerekért. Szerettem volna követni az eseményeket, de ezek papíron történtek, zárt borítékokban utaztak, és én nem voltam nyilvántartva mint címzett, tehát nem nálam landoltak. Mellesleg Kontinál laktam abban az időben kisebb megszakításokkal, az Álmodóvárban.

Ezek után nem nehéz kitalálni, ki volt az, aki tarkón lendített, miután a teraszközeli japán birs (vagy mi) karjaiban találtam magam, Idusa mákszemnyi haragjával a gyomromban. Nem éppen heroikus elszenvedése volt ez az életnek és a szanaszét heverő körülményeknek. Konti aznap éjjel végigszáguldott velem a városon Merte kókuszillatú járőrökcsiján. Ami az eddig említett em-

berekhez való kényszeredett kötődésem illeti, nem volt több, mint egy marionettbábu szálkás könnyeinek sóvárgó nosztalgija. Ismét gyengeség, helyben vagyunk. Szánalmas senkiháziaként, megverten, megtörtén, megfenyítve és -fenyegetve, csüggedt függőségben, mely függőség az élethez való ábrándos ragaszkodásban ki is merült, tulajdonképpen az érthetlenségben, ahogyan az összeroppanás, a várva várt összeomlás szabad ég alatt, a csak a bőr felszínét érintő előtavaszi napsütés, szóval az a délelőtt, amikor magamba zuhantan lassan felegyenesedtem, hogy újra szemügyre vegyem mindazt, ami valaha betöltötte, később kipárnázta, majd fuldoklásig tömte lényemet – mert azon a délelőttön minden elszökött belőlem, légüres térként álltam ott, egy elkésett csenddel zsúfolt temetőben.

A kifordított világok tovább élnek, tíz évem ajánlom a szélnek. Repülj, győzhetetlen, nap nap után, színtelen díszem, légből kapott koronám. Túlcsonduló és érintetlen tekintet, ebből talán maradt még néhány. Ez, amit mutatni tudok. Elég hozzá egyetlen szemhunyas. A pillanattól pillanatba utazás, avagy a vásott képű csodavadász. Esetleg a meglepetés illetlen ereje, kontra hódító egyenletek butikja.

De beszéljünk inkább a környezetvédelemről. Vagy eresszük ki a beleinket. Lapozunk vagy térjünk a tárgyra. Vissza a részeg szellemekhez, az oltárokhoz és a tűzhelyekhez. Tükörpáncélba bújtatott ábrándok függetlenségi háborúja – a világ nem kívánt sokszorosítása, robbantási kísérlet a közös nevezők rózsaszín zselatinjában, és a többi szokásos pimaszság. Ilyesfajta okoskodás persze jelen helyzetben blőd dolog, még akkor is, ha öblös vartyogásnak tűnik szolid kánonban, esetleg sekélyes, divatjamúlt szójátéknak hat, netán felelőtlen és hányaveti díszítősor képzetét kelti egy gyanútlan kisiskolás teafoltos füzetében.

A pillanat tehát a küszöbön áll és egyidős velem. Szébb éveket láttam annál, mint hogy jelentsenek valamit.

Anyai dédapám apja és a világvége

A családi legendárium szerint anyai dédapám apjának az üstöke egyik napról a másikra borult ébenfeketéből hófehérbe, amikor is egyszer átaludta a világvégét. Attól a naptól kezdve mindenféle játékot farigsált, amit nekem anyai dédapám gyerekkoromban meg is tanított.

Azt mondják, anyai dédapám apjának egyik napról a másikra verte fehérbe a sors ébenfekete üstökét, amikor is egyszer átaludta a világvégét.

Úgy mesélték, hogy hát valamikor azidőben meghirdették a világvégét, de hogy hogyan is ment ez akkortájt, arról most nem szólhatok, hiszen anyai dédapám apja átaludta az egészet.

No de annyit azért csak elmondott, hogy mikor felolvasták, hogy itt a világvége, és megérkezett az ítélő sereg, mindenkit szépen sorba állítottak, és ki-ki várta, hogy jobbra vagy balra mutat ujjával az igazságosztó. Mivel anyai dédapám apja nem bírta azt a nagy összeverődött tömeget, a sok buta beszédet, hát még az izzadságszagot, szóval gondolt egyet, kiállt a sorból és lefeküdt egy fa tövire, onnan nézte az elosztást, kit merre vezetnek el az égi segédek. Meleg volt, unta magát, el is nyomta az álom nemsokára.

Ki tudja, ki nem, meddig alhatott, elég az, hogy egyszer csak felriadott álmából. Törli-törli a szemét, fülel erősen, de az ég egy világon egy teremtetett lelket se nem látott, se nem hallott maga körül. Furcsa volt ám ez a csönd. Nem is csönd volt az, hanem

némaság. Nem káráltak a tyúkok az udvaron, nem ciripeltek a kabócák az ágakon, nem zörgött még a nyárfa-levél sem.

– Hinnye – vakarta meg a fejét anyai dédapám apja. – Átaludtam volna a világvégét?!

Hát most mitévő legyen? Gondolt egyet, s elindult, hogy megkeresse a Mennyszágot. Nem volt nehéz megtalálnia, mert már messziről látta a nagy fényességet. Mikor odaért, bekopogott a vaskapun.

Nagy sokára egy ősz öregember nézett ki a kukucskálón.

– Hát te ki vagy, fiam? S mit keresel itt?

– Ez és ez a nevem, és szeretnék bebocsátást nyerni a Mennyszágba.

– Sajnálom, fiam, de itt minden hely betelt. Járj másutt szerencsével – azzal már el is húzta a kapun a reteszt, senki nem foglalkozott többet anyai dédapám apjával.

Csodálkozóan lebiggyesztette anyai dédapám apja a száját, megrándította a vállát, s elindult valamerre. Bejárta a kerek egy világot, de sehol nem talált bebocsátást. Nem maradt már más hátra, hát a Pokol felé vette útját. Ne kérdezd, hogy találni oda, azt mondják, felismeri azt mindenki kénköves szagáról. Anyai dédapám apja estére oda is ért.

Bekopogtatott a Pokol kapuján. Kisvártatva egy hang megkérdezte tőle, ki ő, s mi járatban van.

– Ez és ez a nevem, és szeretnék bebocsátást nyerni a Pokolba – válaszolta. – Elaludtam a Feltámadást.

– Sajnálom, fiam, de itt minden hely betelt. Járj másutt szerencsével.

– Én bizony bejártam a kerek egy világot, de mindenhonnan elküldtek. Nem megyek én már sehová sem innen, nem maradhatnék itt a fal tövében? Szép innen a kilátás.

– Maradjál, maradjál, de ne csapj zajt, hadd szenvedjenek békességben a szegény emberek.

Anyai dédapám apja meghúzta magát a fal tövében, de nem volt neki sehogy sem jó, ráesett az eső a fejére, égette a nap a bőrét, fázott, ha éjszaka volt, izzadt, ha nappal.

Gondolt hát egyet anyai dédapám apja! Előkeresett egy jó kis talicskát, s elkezdte hordani a téglát meg a deszkát, cserepeket, miegyebeket a pokol bejáratához.

– Hát te meg mit csinálsz? – kiabált le neki az ördög a várfalról.

– Én bizony házat építek ide a fal tövére! – válaszolta anyai dédapám apja.

– Azt nem lehet – intette az ördög. – A házat rakd három lépéssel arrébb a faltól, különben rosszban leszünk!

Anyai dédapám apja éjt nappallá téve fúrt-faragott, de hát amit felépített estvére, az leomlott reggelre, amit felépített reggelre, leomlott estvére. Nem ismerte ő az építés mesterségét!

Harmadnap megcsikordult a Pokol kapuja, és árkolt szemmel, borzas fejével nézett ki rajta az ördög.

– Hagyd abba, hagyd abba ezt a nagy kopácsolást, te ember! – mordult anyai dédapám apjára. – Zúgolódnak odabenn a lelkek, hogy nem tudnak nyugodtan szenvedni a te nagy kopácsolásodtól.

– Ne haragudjék, szomszéd – válaszolta anyai dédapám apja –, de nem tanultam sehol sem az építés mesterségét, elkelve egy kis segítség.

– Várj egy kicsit, amíg keresek valamit, amivel kitámaszthatom ezt a kaput – vakarta meg a fejét az ördög. Úgy is tett, fogott egy jókora sziklát, odavágta a kapu elé, hogy az meg se mozdult többet.

Beleköpött a tenyerébe az ördög, megragadta a malteros vödört, azt estvére el is készültek a házzal.

– Remélem, most már egy életre megtanultad a házépítés mesterségét, és nem zaklatsz többé – szólt az ördög fáradtan. – Aztán csend legyen itten!

Anyai dédapám apja örült ám a háznak! Hogyne örült volna, hiszen nem esett fejére az eső, nem égette bőrét a nap, de olyan messzire kellett járnia a kútra vízért, és olyan fárasztó volt a sok gyümölcsöt, zöltséget a sziklákon át a Pokol kapujáig felhordani.

Gondolt hát megint egyet anyai dédapám apja! Vette a talicskát, és hozott ásót, miegymást a pokol bejáratához.

– Hát te meg mit csinálsz már megint? – kiabálta le neki az ördög a Pokol faláról.

– Én bizony kutat ások itt a fal tövénél, hogy ne kelljen olyan messzire járnom vízért, meg magot vetek, gyümölcsfákat ültetek, hogy legyen mit ennem.

– Azt nem lehet – intette az ördög. – Ültesd a kertedet arrébb a faltól, különben rosszban leszünk!

Anyai dédapám apja éjt nappallá téve túrta a földet, de amit kiásott estvére, az betemetődött reggelre, amit kiásott reggelre, az beomlott estére, a magok nem eredtek meg, a facsemeték meg mind kiszáradtak. Nem ismerte ő a kertépítés mesterségét!

Harmadnapon nagyot nyekkent a kapu, riadt szemmel dugta ki fejét az ördög rajta.

– Hagyd abba, hagyd abba ezt a nagy ásást, hát már megrogyott a Pokolnak a nagy fala itt a gödreidtől!

– Ne haragudjék, szomszéd – válaszolta anyai dédapám apja –, de nem tanultam én sehol sem a kertépítés mesterségét, elkelve egy kis segítség.

– Na, várj egy kicsit, amíg keresek valamit, amivel kitámaszthatom ezt a kaput – mordult egyet az ördög. Úgy is tett. Fogott egy fadarabot, beékelte vele az ajtót, hogy az meg se mozdult többé.

Beleköpött a tenyerébe az ördög, megragadta az ásót, kiásta a kutat, elvetette a magokat, a Pokol kertjéből még egy mindent termő facsometét is hozott.

– Remélem, most már egy életre megtanultad a kertépítés mesterségét, és nem zaklatsz többé – szólt az ördög fáradtan. – Aztán csend legyen itten!

Anyai dédapám apja örült ám a kertnek! Hogyne örült volna, hiszen most már nem kellett messzire járnia tiszta vízért, és a fa bőségesen termelt mindenféle gyümölcsöt. Volt szép háza, gyümölcsöse, kis zöldségeskertje, de nem volt akivel kiülhetne a teraszra, és nézhetné a kertet és a naplementét.

Gondolt megint egyet anyai üknagyapám ükajja! Vette a talicskát, és hozott zöld filcet, miegymást a Pokol bejáratához.

– Hát te meg mit akarsz már megint itt? – kiabálta le neki az ördög a várfalról.

– Én bizony játékokat akarok ide, hogy ne unatkoznék olyan nagyon.

– Azt nem lehet – intette az ördög. – Vidd három lépéssel odébb a játéka-idat, mert különben rosszban leszünk.

Anyai dédapám apja éjt nappallá téve fúrt-faragott, de amit összetákol

reggelre, széthullott estére, amit öszszefércelt estére, darabokra esett reggelre. Nem ismerte ő a játékkészítés mesterségét!

Harmadnapon nagyot nyekkent a kapu, riadtan dugta ki fejét az ördög rajta.

– Hagyd abba, hagyd abba ezt a nagy fúrást-faragást, hát már láznak a lelkek odabent, hogy nem szenvedhetnek a maguk kedvére!

– Ne haragudjék, szomszéd – válaszolta anyai dédapám apja –, de nem tanultam én sehol sem a játékkészítés mesterségét, elkelve egy kis segítség.

– Na, várj egy kicsit, amíg keresek valamit, amivel kitámaszthatom ezt a kaput – mordult egyet az ördög.

Beleköpött az ördög a tenyerébe, és nekiállt játékasztalt eszközálni a hozzá való figurákkal, golyókkal, mi egymással.

– Remélem, most már egy életre megtanultad a játékkészítés mesterségét, és nem zaklatsz többé – szólt az ördög fáradtan. – Aztán csend legyen itten!

Másnap bekopogott anyai dédapám apja a kapun.

– Mit akarsz már? – horkant rá az ördög a várfokról.

– Szomszéd, nem lenne-e kedve kicsiség átjönni kártyázni?

– Hát, egy kevés időt elbír a Pokol nélkülem – igazította meg a bajszát az ördög. – Csak kitámasztom az ajtót.

Mindennap játszottak egy kevés ideig, de egy nap így szólott az ördög:

– Mostantól nem játszhatunk többet, mert zúgolódnak a Pokolban a lelkek, hogy amíg kártyázunk, addig nem kapnak megfelelő szenvedést.

Elkeseredett anyai dédapám apja nagyon, és kérte az ördögöt, hogy legalább valami kis állatocskát küldene ide ki játszótársul, hogy ne unatkoznék olyan nagyon.

Megszánta az ördög anyai dédapám apját, meg is kedvelte egy kicsit, hát így szólott hozzá:

– Gyere, feküdj ide le a földre. Kiveszem az egyik oldalbordádat, és csinálok neked belőle egy játszótársat, csak előtte kitámasztanám a kaput.

Hirtelenjében nem talált mást az ördög, egy madártollal támasztotta ki az ajtót, aztán kivette anyai dédapám apjának az oldalbordáját, tapasztott hozzá egy kis földet, búzaszálból ragasztott neki haját. Igazán csinos kis játszótársat farigcsált anyai dédapám apjának.

– Szép, szép – bólogatott anyai dédapám apja –, de hogy fogok én vele játszani, ha nem lát, nem hall, nem is él.

Vett egy nagy levegőt az ördög, s belefújta a baba orrába. A baba

szempillája megrebbent, mellkasa megemelkedett, és gyöngén felsóhajtott. Sóhajától megremegtek a Pokol falai, fellibbent a madártoll a földről, és hangos robajjal bezáródott a kapu.

Megijedt az ördög, hogy mostan hogy fog ő visszajutni a Pokolba, mert a kaput csak belülről lehet kinyitni, s rajta kívül senki nem érti annak módját. Az ördög káromkodva köpött egy akkorát a Pokol kapujába, hogy azt menten elnyelte a föld, s elindult, hogy új lakhelyet keressen magának. Anyai dédapám apja az ördögöt marasztalásra nem bírhatta, és bár rendkívül sajnálta a nagyon jó szomszédot, csakhamar megvigasztalódott, mert az új játszópajtása tudott kicsiség főzni, kertészkedni, és még kártyázni is.

Szamárfül

Sajnos Puszi úr portási pályafutásának csillaga hamar leáldozott a Vörös Hajnal varrodában, ám hősünket továbbra sem kerülte el a szerencse.

Az a patinás, belvárosi iskola alkalmazta pedellusi minőségben, amelyet nemrég kereszteltek át, és amely új nevét a nép szeretett Fiának köszönhette. A tanári kar nagyrészt kicserélődött, az avitt világnézetet valló agg paptanárokat felváltották haladó szellemben gondolkodó friss tanerők. Bizony, megváltozott a világ, s e változást legjobban az igazgató, Schnell Sámuel elvtárs volt hivatva érzékeltetni.

Lendületes, fiatalos személyiségén nem hagytak nyomot a börtönévek, bár sajna, volt része bennük. Régi történet ez, nem is érdemes bolygatni, legfeljebb Weisz úr tudna mesélni az akkori segédje által elsikkasztott összeg nagyságáról, ám ő sajnálatos módon nem tért vissza egy rossz emlékü munkatáborból, Schnell Sámuel meg leülte a büntetését, de ez még a régi világban történt.

Schnell elvtárs azóta bizonyította, igenis hű az eszméhez, mellyel a börtönévek alatt ismertették meg, és szabadulása után azonnal csatlakozott a párt-hoz, majd nemsoká kitüntetéssel végzett a marxista egyetemen.

Ideológiája egyszerű volt és szigorú, nem tűrte az erkölcsstelenséget, a hazugságot, különösen a lopást, ezért az iskola átszervezésénél egyhangúan az ő neve merült fel igazgatóként.

Kollégái kiválogatására nagy gondot fordított, lévén elsődleges szempont erkölcsi feddhetetlenségük és politikai meggyőződésük, pedagógusi elhivatottságuk másodlagos. Van még idejük fejlődni, tapasztalatot gyűjteni, legyintett Schnell elvtárs, ha valaki megemlítette, hogy például Rigó Ilona elvtársnő orosz nyelvtudása hagy kívánnivalót maga után, de kétségtelen, hogy remek káder.

Rigó Ica azután lett Schnell Sámuel szeretője, miután az a felszabadulás mámorában kimentette őt pár erőszakosan ismerkedni vágyó katona társaságából. Hálából az asszony Schnell társául szegődött, és mivel az felismerte, hogy a jövőndő a szovjet–magyar barátságra épül, unszolására Rigó elvtársnő megtanulta az orosz konyhanyelvet. Innen csak egy lépés volt a katedra.

De özv. Kanalasné Boriska például remekül bevált mint takarítónő, igaz, ő még az iskola előző munkaerőjéhez tartozott, és akkoriban a matematika és fizika titkaira oktatta az ifjúságot. Férje a kormányzó tisztikarának többségével elesett a várnál, ezért az asszonyt nemkívánatos elemként száműzték a tanári karból, de takarítani kiválóan tudott, és a pártnak minden ember fontos, tehát maradt. A döntésben nem kis szerepet játszott Boriska tekintélyes mellbősége, szőke kontya és ígéző kék tekintete.

Puszi úr beilleszkedése az új kollektívába nem volt zökkenőmentes. Első nap késő délután, nem ismerve még pontosan az iskola beosztását, kopogtatás nélkül nyitott be a szertárba, azt gondolván, a tornaterem ajtaját nyitogatja, és ott találta Schnell elvtársat Boriskával félreérthetetlen helyzetben. Puszi úr úriemberként azonnal érzékelt a szituáció kényességét, pardon, mondta, és azonnal behúzta az ajtót. Ki merné elirigyelni Schnell elvtárs igényét a változottság iránt, ha barna kedvese mellé néha szőket is megkíván?

Ettől fogva Puszi úr az igazgató elvtárs kedvence lett, soron kívül kapott új kályhát kis irodájába, és minden reggel maga Boriska vitte le neki a frissen kifőtt kávé, de nem azt az undok ízű pótkávé, hanem igazi babkávéből főzöttet, az igazgató elvtárséból egyenesen.

Puszi úr élvezte a pedellusi munkát, alapvetően egyszerű gondolkodású, őszinte ember volt, élni és élni hagyni lett volna a jelmondata, de nem volt neki ilyen, helyette ott segített akár a diákoknak, akár a pedagógusoknak, ahol tudott. Munkarendje szerint hajnalban kezdett, kinyitogatta a termeket, bekészítette a krétát, fát vagy szenet rakott a kályhák elé télen, megszerelte a nyikorgó ajtókat-ablakokat, és egyszer, de csak egyetlenegyszer lopott is.

Az úgy történt, hogy egy alkalommal késő délután, miután minden elcsendesedett, az igazgató elvtárs éppen továbbképzést tartott Boriskának a szertárban, amikor Rigó Ilona elvtársnő gyanakodva a keresésükre indult. Puszi úr eleinte sikerrel akadályozta a kutatást, majd miután a szertárhoz vezető folyosóra fordult a dúlt lelkű elvtársnő, elszánta magát. Látván, hogy nem tudja megakadályozni a készülő katasztrófát, Puszi úr becsengetett. Igen, kétségbeesésében megnyomta a csengő gombját, és szabályosan becsengetett. Kicsit kísértetiesen hangzott a berregő csengőszo a kihalt folyosókon, de arra jó volt, hogy a párocska észbe kapjon és kimeneküljön a szertár ablakán. Sajnálatos módon az igazgató úr megvált a nadrágtól a továbbképzés alatt, és a körülmények kényszerítő hatása miatt kénytelen volt egy szál alsóban távozni az ablakon keresztül. Hogy miként szállította haza sofőrje az eset után, az már egy másik történet, elég az hozzá, hogy a légyott helyén maradt a nadrágja az iskola kulcsaival egyetemben. Puszi úr, mit sem tudva erről, nyomában a gyanakodó elvtársnővel sorra nyitotta és zárta a termeket, bizonyítva, nem tartózkodik azokban senki emberfia.

Ám este, midőn az izgalommal teli nap után békésen pihenőre tért volna, megkocogtatták az ablakát. Az igazgató elvtárs nem kevesebbet kért tőle, mint hogy most, az éjszaka folyamán nyissa ki az iskolát, és lopja ki a nadrágtól a kulcsaival. Puszi úr habozott, sötétben, tolvajként visszaosonni a munkahelyére, ajtókat nyitogatni, kitenni magát annak a veszélynek, hogy igazolatják egy idegen nadrággal a hóna alatt, ez nem fért össze az erkölcsével. Schnell elvtárs kért, könyörgött, utasított, aztán sírva ecsetelte Rigó Ilona reakcióit, ha kiderül hűtlensége. Nem volt mit tenni, az igazgató elvtárs hazaosont, nem kompromittálhatta magát éjjel az utcán, Puszi úr meg búsan fejébe nyomta micisapkáját, és elindult.

A tolvajok és a szerelmesek istene kísérté útján, mert sem járőröző rendőrrel, sem teremtett lélekkel nem találkozott. Zseblámpája halovány fényénél olyan ijesztő volt az iskola máskor gyerekzsivajtól hangos folyosója, hogy először félve nyitott be a szertárba. Kitömött sas nézett rá szigorú üveg szemével a falról, ijesztően nyikorgott a parkett, és kétszer is benézett a sarokban álló íróasztal alá, mire megtalálta az ominózus ruhadarabot.

Másnap Puszi úr soron kívüli fizetésemelést kapott, és munkahelyi helytállása miatt előterjesztették kiténtetésre is. Az ajánlásban kitértek feddhetetlen erkölcsi életére és munkahelyén tanúsított hozzáértésére.

Igazán szép pillanatok voltak, és egy igazán fontos elvtárs jött le a megyétől, hogy a mellére tűzze a kiténtetést.

Kilépve az ajtón, Puszi úr büszkén kihúzta magát az utcán, és számfüzet mutatott tükörképének az első kirakatban.

TEA

Takács Edina Adel

Képlet

1.

Életfogytiglani zárka a test.

2.

Út előre és hátra van, lépted a választás.

3.

Az élet fészeklakó fészekhagyóknak.

2.

Legyen az út szabad, a hídon túl is te magad vagy.

3.

Léptem néma suhanás, talpam alatt megcsikordul a csönd.

4.

Az idő kocsmájában kimért életem félpoháryira apadt.

5.

Keres a helyem, de nem talál.

6.

Egyenöblítő-illatú gyerekek.

7.

A vágy robogó vonata vagy késik, vagy siet.

8.

Ködpára szembevizel.

9.

Alszik a múlt a takaró alatt, őrizzük a jelent, hogy ébredjen a jövő.

Tartalom

Ödön von Horváth: Ismeretlen nő (Balogh Virág Katalin fordítása)	1
Kecsmár Szilvia: Kétpercnyi mennyország	31
Magén István: Kilakoltatás	33
Palme Zsuzsanna: Dór súly; Szám, személy	39
Papp Dénes: Füstkarton.	40
Sófi Boglárka: Anyai dédapám apja és a világvége	45
Szilágyi Perjési Katalin: Szamárfül	49
TEA (Takács Edina Adel): Képlet	51

Másfél évtizede a kellemes kötelesség gyönyörű járma. Azóta írjuk ki – esztendőnként tíz hónapra – parttalan pályázatunkat – ez a Cédrus. Bárki bármit és akármennyit rokaszthat szerkesztőink elé. Ők pedig vitézül állják a próbát: olvasnak, közlésre jelölnek ki. Kerekítve: évről évre mintegy félezerből félszázat. Szerkesztőségünk pedig vállalja: a rákövetkező esztendőben a kiemelteknek a Napútban helyet szorít. A sok jeles és

ígéretes anyag egy része azonban rendre kizorul a 128 oldalak közül. Ilyenkor segít bennünket füzetmellékletünk. Ezúttal is ernyőt ad megannyi szerzés számára – oltalmazva magába gyűjti szóegyüttléteket.

Még kétezer-tizenháromban tiszteltek meg bennünket a beküldők e munkáikkal. Adósságunkat csak most törlesztettük. Szinte teljesen. A szerzők megértését – köszönjük.

Napkút Kiadó Kft.
1043 Budapest, Tavasz u. 4.
Telefon: (1) 225-3474
Mobil: (70) 617-8231
E-mail: napkut@gmail.com
Honlap: www.napkut.hu

Felelős kiadó: Szondi György
Szöveggondozó: Kovács Ildikó
Tördelőszerkesztő: Szondi Bence
ISSN 1787-6877
ISBN 978 963 263 474 6